

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Ωρα ακροασης: 3-4 Πέμπτη

georgeandrouts@gmail.com

georgeand@law.uoa.gr

Βιβλίο: Ιωαννης Κονιδαρης-Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου

Υλη : 17-296

Σημαντικές παρατηρήσεις: Στις σημειώσεις δεν περιλαμβάνονται με πληροτητα/καθολου, **αν και είναι σημαντικά και πιθανόν να ζητηθούν στην εξέταση:** Κριτηρια ιερωσύνης κληρικού και μοναχού, Τακτική Συγκλήση ΙΣΙ, Προσηλυτισμός. Επίσης λείπουν τα δικαστήρια (δεν διδαχθήκαν αναλυτικά έως καθολου, ωστόσο είπε πως μπορεί να ζητηθούν).

Σε κάθε περίπτωση προκειται για σημειώσεις παραδόσεων, που προτείνονται ως συμπληρωματικές/επεξηγηματικές/επαναληπτικές για τα σπουδαιότερα σημεία του μαθήματος και δεν προτείνω αποκλειστική αναγνώση τους γιατί ο Καθηγητής απαιτεί και επιπλέον στοιχεία που περιλαμβάνει το βιβλίο.

Ειδικότερα σχετικά με την ύλη, τυπικά είναι εντός οι σελ 17-296, **ωστόσο στο τελευταίο μάθημα είτε να δώσουμε έμφαση στις 17-59, 65-68, 95-110, 121-147, 160-219 (οι 187-200 επιφανειακά), 232-258 επιφανειακά, 259-282 και από το κεφάλαιο της Εκκλησιαστικής Δικονομίας (Μερος 6 Κεφάλαιο Β') έμφαση στα ένδικα μέσα σελ 292-295 και τα λοιπά πιο επιφανειακά.**

Επιπλέον σημαντικό είναι να συγκρατήσετε: τις πράξεις που μνημονεύονται στο Συνταγμα άρθρο 3 (τι είναι, τι περιλαμβάνουν, ιστορικά στοιχεία θεσπίσής τους) και το συνταγματικό ερείσμα του ν. 590/1977, τη διακρίση ιερομοναχού-μοναχού, τον τρόπο που κληρονομούν και τη διαφορά Επισκόπου-Μητροπολίτη-Αρχιεπισκόπου (επισημαίνονται και στις σημειώσεις). Εάν θέλετε βαθμό μην παραλείψετε να διαβάσετε καλά το βιβλίο-και κομμάτια της ύλης στα οποία δεν έγινε καθολου μνεία στις παραδόσεις. Κατά τη γνώμη μου αρκεί να διαβάσετε μόνο τις σελίδες που υπογραμμίστηκαν ως ανω και να παραλείψετε τις λοιπές. Δεν ζητούνται αναλυτικά ιστορικά στοιχεία. Συγχωρεστε με για την ελλείψη τόνων, βαρεθήκα να το κάνω. **Καλό διαβάσμα!**

Ενοτήσεις που θα ασχοληθούμε:

Α) Θρησκευτική ελευθερία Σ13

Β) Σχέσεις κράτους-εκκλησίας Σ3

Γ) Οργάνωση και διοίκηση της Εκκλησίας της Ελλάδος

Σε κάθε αναθεώρηση από το 1975 κι έπειτα τίθεται ζήτημα αναθεώρησης των διατάξεων του Σ των σχετικών με τη θρησκεία. Φέτος εκκινούν πάλι οι διαδικασίες αναθεώρησης και το ζήτημα βρίσκεται στο προσκήνιο. Εντόνα είχε συζητηθεί και με αφορμή το σκάνδαλο της Μονής Βατοπεδίου.

Τι δεν ανήκει στην «Εκκλησία της Ελλάδος»;

1. Η Κρήτη: εκκλησία Κρήτης-ημιαυτονομία.¹ Το Οικουμενικό Πατριαρχείο (Οικ.Π.) επεμβαίνει και σε ζητήματα μείζονος σημασίας που την αφορούν.

2. Το Άγιον Όρος Σ105: αυτοδιοικητό τμήμα της ελληνικής επικράτειας, που επίσης εξαρτάται από το Οικ.Π. κατά το «εκκλησιαστικό» του μέρος

¹ Έχει μια ελασσονος σημασίας διοικητική αυτοτέλεια, αλλά εν πολλοίς εξαρτάται από το Οικουμενικό Πατριαρχείο στο οποίο και ανήκει κατά ένα μέρος

3. Τα Δωδεκανησα : ανηκουν εξ ολοκληρου στο Οικ.Π.

Τι εννοουμε «Εκκλησια της Ελλάδος»;

Α)Αυτοκεφαλη Εκκλησια της Ελλάδας: Επι της ουσιας η Πελοποννησος,Στερεα Ελλαδα(χοντρικα μεχρι τη Λαρισα),τα Επτανησα

Β)Νεες Χωρες:Μακεδονια, Ηπειρος,Νησια ΒΑ Αιγαίου,Θρακη

Κληρονομικο καθεστωσ μοναχων: «Πεθαινουν» 2 φορες (ιδιαιτερο καθεστωσ)

Οταν γινεται κανεις μοναχος,τοσο για την Εκκλησια οσο και για την Πολιτεια κατα πλασμα δικαιου λογιζεται νεκρος.

Μοναχικη κουρά(διαδικασια αναδειξης σε μοναχο): Θεωρεται οτι πεθαινει για τον κοσμο, παραλληλα αλλαζει και ονομα.

Η δευτερη φορα ειναι ο πραγματικος/φυσικος θανατος.

4/10/2018

Κρητη,Δωδεκανησα, Αγιο Ορος : ιδιαιτερα εκκλησιαστικα καθεστωτα{δεν περιλαμβανονται οι Μουσουλμανοι,μαρτυρες του Ιεχωβα,Αγνωστικιστες κ.α.} : Οταν κανουμε λογο για ιδιαιτερα εκκλησιαστικα καθεστωτα εννοουμε ομολογα μεταξυ τους καθεστωτα, ειναι δηλαδη ολα ορθοδοξα.

Αλλο κοινο στοιχειο ειναι η εξαρτηση τους απο το Οικουμενικο Πατριαρχείο. Ο βαθμος εξαρτησης ποικιλλει. Τα Δωδεκανησα ανηκουν διοικητικα και πνευματικα στο Οικ Π (πληρης εξαρτηση)· το Αγιο Ορος εχει διοικητικη αυτοτελεια,ομως πνευματικα ανηκει στο Οικ Π. Η Κρητη ανηκει στο Οικ Π,εχει εντονότερο απο το Αγιο Ορος βαθμο εξαρτησης, αλλα ηπιότερο απο τα Δωδεκανησα(για αυτο ονομαζεται ημιαυτονομη). Αυτα δεν θα αποτελεσουν αντικειμενο αναπτυξης στο μαθημα. Θα ασχοληθουμε με το κυριο εκκλησιαστικο καθεστωσ,την εκκλησια της Ελλάδος(ΕτΕ)

Νεες Χωρες: Διαιρουνται σε Μητροπολεις²

Παραχωρηθηκαν το 1928 απο το Οικ Π στην ΕτΕ,μονο κατα ενα μερος. Αυτες οι επαρχιες ανηκουν πνευματικα στο Οικ Π,αλλα διοικητικα στην ΕτΕ.

Πηγες του Εκκλησιαστικου Δικαιου

2 κατηγοριες:

α) Διαπλαστικες=διαπλαθουν ,δημιουργουν,παραγουν,γεννουν δικαιο

β)Διαγνωστικες=διαγιγνωσκουν,διαπιστωνουν το δικαιο που ισχυε σε ενα τοπο μια δεδομενη χρονικη στιγμη

Αμφοτερες διακρινονται σε πηγες πολιτειακης και πηγες εκκλησιαστικης προελευσης.Αυτο σημαινει οτι τοσο η πολιτεια οσο και η εκκλησια πρωτογενως θεσπιζουν κανονες.

- κανονικο δικαιο : κανονες απο την εκκλησια για την εκκλησια(ιδιοι για ολη την ορθοδοξη εκκλησια πχ Αγια Γραφη)
- πολιτειακο=πως η πολιτεια ρυθμιζει τα ζητηματα της εκκλησιας .Διαφερει απο εκκλησια σε εκκλησια αφου προκειται για ρυθμιση προερχομενη απο διαφορετικες εννομες ταξεις (ελληνικη πολιτεια#ρουμανικη πολιτεια κτλ)
- εκκλησιαστικο: κανονικο + πολιτειακο

² οι Μητροπολεις ειναι ΝΠΔΔ,επομενως ο Μητροπολιτης ειναι τοσο πνευματικος ποιμενας οσο και επικεφαλης ενος ΝΠΔΔ με διοικητικες αρμοδιότητες. Τη διαδικασια εκλογης τους προβλεπει ο ν.590/1977

Ειδικότερα σχετικά με τις :

Πολιτειακής προελευσης πηγες:

1. Συνταγμα(εφεξης Σ) αρθρα 3,13
2. Νομοι (κυριως ν.590/1977:Καταστατικός χάρτης της εκκλησίας της Ελλάδος,ρυθμίζει τα περισσότερα διοικητικής φύσεως ζητήματα). Η επέμβαση της πολιτείας δεν είναι πάντα μονομερής, είναι συνήθως απορροια διαβουλεύσεων ή επιμονών αιτημάτων εκ μέρους της Εκκλησίας προς το Κράτος.

Εκκλησιαστικής προελευσης πηγες:

1. Αγία Γραφή (Καινή Διαθήκη και Παλαιά)
2. Ιερά Παραδοση(διδασκαλία του Χριστού, αγραφή,από στομα σε στομα).Την μνημονεύει και το Σ3
3. Ιεροί Κανόνες,κοινοί για όλο το σώμα της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Προκειται για τους κανόνες των Οικουμενικών Συνόδων. Η Ορθόδοξη εκκλησία αναγνωρίζει 7 από αυτές μεταξύ 325-387 μ.Χ. Αποτελούν το κατεξοχήν κανονικό δικαίο. Είναι τόσο κανόνες δογματικοί όσο και διοικητικοί.³

9/10/2018

Εκκλησιαστική οικονομία= Κάθε θεμιτή παρεκκλίση από την ακριβεία του κανόνα.

Αποτελεί γνώρισμα μόνο του εκκλησιαστικού δικαίου,εννοιολογικά ταυτίζεται με την έννοια της επιεικείας στο ποινικό/παρεκκλίση από την ακριβεία(απλώς μοιάζει). Προκειται για επιτρεπτή παρεκκλίση από τον γενικό κανόνα του νόμου,και μόνο για συγκεκριμένη περίπτωση. Χαρακτηριστικό γνώρισμα είναι η in concreto εφαρμογή,χωρίς τη δημιουργία δεδικασμένου,ούτε όμως και εθιμού{ν. 590/1977}. Η έννοια αφορά τόσο στην εκκλησία όσο και στους νομικούς,καθώς η άσκηση της ή μη, επιφέρει έννομες συνέπειες.

Κατ οικονομία τελεση πράξης= η πράξη τελείται κατ εξαίρεση,δεν αποτελεί κανόνα. Για παράδειγμα οι μοναχοί κληρονομούνται όχι κατά τον ΑΚ αλλά κατά τον ν.1909,τόσο την «πρώτη»,όσο και τη δεύτερη φορά που θα πεθάνουν.

Η άσκηση της εκκλησιαστικής οικονομίας γίνεται από τα όργανα της Εκκλησίας(τους Επισκόπους που συναποτελούν την Ιερά Σύνοδο στην Ελλάδα),αναπτύσσονται όμως συνέπειες και στο ιδιωτικό δικαίο.Η παρεκκλίση από τον κανόνα ή η εν μέρει εφαρμογή του γίνεται για λόγους επιεικείας/συγκαταβάσεως.

Σημείωση :

- 1.Τα Δωδεκανήσα και εν μέρει η εκκλησία της Κρήτης ανήκουν στο Οικ Π Κωνσταντινής (Βαρθολομαίος).
2. Όλοι οι Επισκοποι είναι Μητροπολίτες

Δικαιώμα θρησκευτικής ελευθερίας

Φορείς: οποιοσδήποτε μένει στην ελληνική επικράτεια (νομιμώς,παράνομώς,ανεξαρτητως εθνικότητας ή θρησκευτικών πεποιθήσεων)

Ανεξιθρησκεία=ανοχή απέναντι στις θρησκείες. Ανοχή σημαίνει αδιαφορία,απλώς δεχομαι την ύπαρξη κάποιας άλλης θρησκείας και ως εκεί. Η έννοια έχει στενό περιεχόμενο.

#

³ Το δόγμα δεν αλλάζει,αν κάποιος το αμφισβητεί είναι αιρετικός

Θρησκευτική ελευθερία Σ13 + 9 ΕΣΔΑ=έννοια ευρύτερη. Αξίωση εναντί του κράτους, να εξασφαλίσει την ελεύθερη, ακώλυτη άσκηση των λατρευτικών καθηκόντων του δικαιούχου. Δεν αξιώνω μόνο την αποχή από προσβολή του δικαιώματος αλλά και την προστασία του με θετικές ενέργειες.

Σ13.1

-μη αναθεωρίσιμη διαταγή⁴. Εννοιολογικά η ανεξιθρησκεία εμπεριέχεται στην θρησκευτική ελευθερία (ελάσσον εναντί μειζονος), το Σ13 την προϋποθέτει.

Τα επαναστατικά Σ του 1822, 1823, 1827 (κυρίως το τελευταίο, το πιο αρτίο επαναστατικό) καθιερώνουν περισσότερο δικαίωμα θρησκευτικής ελευθερίας, παρά ανεξιθρησκείας.

Αυτό εξηγείται από την έντονη επιρροή των συντακτικών νομοθετών από το πνεύμα και τις αρχές των 2 μεγάλων επαναστάσεων. Τα Σ του '22 και '23 περιέχουν τη λέξη «ανεχεται» (αρά μάλλον προκειται περισσότερο για δικαίωμα ανεξιθρησκείας), ενώ του '27 αναφέρεται στην ελεύθερη άσκηση λατρείας (ξεκαθαρή παραπομπή σε θρησκευτική ελευθερία).

Ο όρος «**επικρατούσα θρησκεία**» που περιλήφθηκε σε αυτά τα Σ αλλά και στο σημερινό, διχαίνει τη θεωρία. Είναι υπολείμμα των προηγούμενων τοπικών συνταγμάτων πχ των Ιονίων Νήσων, που την κληρονομήσε το Σ της Επιδαυρού και τα μετεπείτα.

Ποιο είναι το ακριβές περιεχόμενο της έννοιας «επικρατούσα»

Η θρησκεία εκείνη, εν προκειμένω η Ορθόδοξη, την οποία ασπάζεται η πλειοψηφία του ελληνικού λαού [**αυτή είναι η κρατούσα άποψη**]. Μας ενδιαφέρει τι δηλώνει η πλειοψηφία, όχι τι συμβαίνει πραγματικά (πχ αν κάποιος ακολουθεί συχνά τις λειτουργίες ή αν απλά δηλώνει χριστιανός επειδή ήταν και οι γονείς του).

11/10

Η εκκλησία έγινε ΝΠΔΔ επί δικτατορίας το 1969, με νομοθετικό διατάγμα και μάλιστα in globo.

Πριν από αυτό η εκκλησία είχε αυτοτελείς οργανωτικές υποδιαιρέσεις· το 1910, οι ναοί⁵ χαρακτηρίστηκαν από τον νόμο ως ΝΠ χωρίς όμως αυτό να εξειδικεύεται. Η εξειδίκευση έγινε το 1923 με το χαρακτηρισμό τους ως ΝΠΔΔ. Κατ' αρχήν αυτό σημαίνει ότι κατά κάποιο τρόπο ένα ΝΠ ταυτίζεται με το Κράτος. Όμως, στην περίπτωση της εκκλησίας δεν ήταν σκοπός η ταύτιση.

Ο χαρακτηρισμός ως ΝΠΔΔ αποτελεί απλώς μια εξ' αντανάκλασής συνέπεια, της ύπαρξης της Ορθόδοξης ως επικρατούσας θρησκείας στην Ελλάδα.

⁴ αντιθέτως το Σ3 υποκειται σε αναθεώρηση

⁵ κατ' ακρίβεια όταν λέμε ότι οι ναοί είναι ΝΠΔΔ, εννοούμε την ενορία με τον ναό της.

Αλλα νομικως αναγνωρισμενα θρησκευτικα ΝΠΔΔ:

Α)Ισραηλιτες(1920)

Β) Μουφτειες/επι της ουσιας μουσουλμανικη θρησκεια,χωρις αυτο να καθιστα τη μουσουλμανικη θρησκεια ΝΠΔΔ στο συνολο της

Κουτσομπολιο: «Κοκκινακης κατα Ελλαδος»

Για πρωτη φορα το ΕΔΔΑ το 1993, σε υποθεση ελληνικου ενδιαφεροντος, ασχοληθηκε με το αρθρο 9 ΕΣΔΑ, εκτοτε ξεκινησε να νομολογει για ζητηματα σχετικα με τη θρησκεια.

Προκειται για την «Κοκκινακης κατα Ελλαδος»: Ο Κοκκινακης ενοχληθηκε απο «μαρτυρες του Ιεχωβα», θρησκεια που παρεμπιπτοντως πολλakis εχει απασχολησει το ΕΔΔΑ. Ηταν ψαλτης σε ορθοδοξη εκκλησια. Οι μαρτυρες προσπαθησαν να προσηλυτισουν τη γυναικα του, αυτος οταν γυρισε σπιτι και το πληροφορηθηκε,πηγε και κατεθεσε μηνυση, καθως απαγορευεται ο προσηλυτισμος.

Ο Κοκκινακης κερδισε την εγχωρια δικη: το δικαστηριο ειχε ως επιχειρημα το χαμηλο μορφωτικο επιπεδο της γυναικας του Κοκκινακη, το οποιο εκμεταλλευτηκαν οι μαρτυρες του Ιεχωβα. Μολις εξαντληθηκαν ολα τα εγχωρια ενδικα μεσα η υποθεση εφτασε στο ΕΔΔΑ.⁶ Το ΕΔΔΑ νομολογησε οτι ο νομος περι προσηλυτισμου ηταν ορθος,ομως η αιτιολογια του ελληνικου δικαστηριου δεν ηταν επαρκης στις αποφασεις που εκδοθηκαν επι της υποθεσης. Γι αυτο καταδικασε την Ελλαδα.

Υποψην οτι ο συγκεκριμενος νομος περι προσηλυτισμου εκδοθηκε ως αναγκαστικος νομος και ειδικότερα ειδικος ποινικος νομος επι δικτατοριας Μεταξα.Πασχει απο πολλαπλα προβληματα συνταγματικοτητας,λογω της αοριστιας και της γενικοτητας του,καθως και την χρηση αξιολογικων κρισεων απο το δικαστη προκειμενου να αποφανθει για την καθε περιπτωση ,πχ απαιτουνται «αθεμιτα» και «απατηλα» μεσα. Για αυτο το δικαστηριο που εκδιδει αποφαση επι του θεματος πρεπει να εξειδικευει με ακριβεια τις εννοιες, τον τροπο ερμηνειας τους, το ποια ηταν τα αθεμιτα μεσα επακριβως κτλ.

16/10/2018

Εκφανσεις της ελευθεριας θρησκευτικης συνειδησης:

1. **Πρακτικα, ο καθενας δικαιουται να πρεσβευει η οχι, οποιαδηποτε θρησκεια/να ειναι αθεος/αγνωστικιστης/κτλ.** Ως θρησκεια νοουνται και οι αιρεσεις και τα σχισματα.

✚ **Αιρεση:** εγκαταλειψη χριστιανικης θρησκειας. Στα βυζαντινα χρονια αποτελουσε και ποινικο αδίκημα. Φυσικα αυτο σημερα οχι μονο δεν ισχυει αλλα θα ηταν και αντισυνταγματικο,για τον απλο λογο οτι κατοχυρωνεται ως δικαιωμα.Νομικα ο ορος «αιρεση» ειναι αδιαφορος,για την νομικη επιστημη και η αιρεση ειναι μια θρησκεια.

✚ **Σχισμα:** αποσχιση απο την ενοτητα της εκκλησιας και δημιουργια ξεχωριστης ενοτητας. Η διαφορα σχισματος και αιρεσης ειναι ο περιορισμος του πρωτου, σε διοικητικης φυσεως διαφορες. Γι αυτο ονομαζεται και **διοικητικο σχισμα ή σχισμα διοικησεως**. Αυτο συμβαινει οταν δεν αναγνωριζει το σχισμα την υπαρχουσα διοικητικη δομη και θελει να φτιαξει μια αλλη. Τετοιο σχισμα συνιστουν οι παλαιοημερολογιτες,που αλλως ονομαζονται και γνησιοι ορθοδοξοι χριστιανοι(ΓΟΧ)

⁶ Θυμαμαι οτι για να παω στο ΕΔΔΑ δεν αρκει να παραβιαζεται εγχωρια διαταξη αλλα οπωσδηποτε διαταξη της ΕΣΔΑ

και θεωρουν οτι το Σ3 αναφερεται σε αυτους.Αλλο χαρακτηριστικο τετοιο σχισμα ειναι αυτο της Βουλγαρικης Εκκλησιας: αποσχιστηκε αυτογνωμονως(αυθαιρετα/πραξικοπιματικα) απο το Οικουμενικο της Πατριαρχειο. Το ιδιο εγινε επι της ουσιας και το 1833 στην Εκκλησια της Ελλαδος,λογω της δημιουργιας ανεξαρτητου ελληνικου κρατους. Ως τοτε η ελληνικη Εκκλησια ανηκε στο Οικ Π Κων/πολης και η Κων/πολη ανηκει στην Τουρκικη κυριαρχια. Στην Ουκρανια υπαρχουν 3 διαφορετικες εκκλησιες, μια υπαγομενη στο Οικ Π Κων/πολης, μια υπαγομενη στη Ρωσικη εκκλησια και μια ανεξαρτητη.

Λογω της ανεξαρτητοποιησης και της Ουκρανιας, γινεται συζητηση για τη δημιουργια αυτοκεφαλης Ουκρανικης Εκκλησιας, αυτο ομως θα σημαινε απογαλακτισμο της απο τη Ρωσια,πραγμα που η τελευταια προφανως δεν επιθυμει. Παραλληλα η Ρωσικη εκκλησια δεν αναγνωριζει το Οικ Π,δεν του απευθυνεται,δεν κοινωνει (συνλειτουργια,απο κοινου θεια κοινωνια κτλ) και εν γενει δεν επικοινωνει με αυτο.

Δευτερη κατηγορια σχισματος ειναι το **σχισμα πιστεως**. Εδω,υπαρχουν και ουσιαστικες διαφορες, αφορουσες στο δογμα. Δεν φτανουν ομως στο σημειο εγκαταλειψης της χριστιανικης θρησκειας,ειναι ησσοнос σημασις. Χαρακτηριστικο παραδειγμα ειναι το σχισμα της Ρωμαιοκαθολικης εκκλησιας(που δεν ειναι αιρεση κατα την κρατουςα αποψη)⁷.

2. **Εκδηλωση η μη, της θρησκειας.** Αυτο προκαλεσε εντονη διαμαχη για την αναγραφη του θρησκευματος στις ταυτοτητες. Το 2000 επι πρωθυπουργιας Σημιτη και Υπ Δικ/νης Μιχ. Σταθοπουλου δημιουργηθηκε, ως μη οφειλε εκεινη τη χρονικη στιγμη,ενα μειζον ζητημα. Επειτα απο συνεντευξη του,ο πρωθυπουργος ειπε οτι το θρησκευμα αποτελει ευαισθητο προσωπικο δεδομενο και δεν θα πρεπει να βρισκεται στα δημοσια εγγραφα, συνεπως ουτε και στις ταυτοτητες. Ο Χριστοδουλος ελειπε τοτε σε αποστολη στη Ρουμανια,με αποτελεσμα να μην μπορει να ακουσει αμεσα η επισημη θεση της Εκκλησιας(και η απουσια του για εκεινες τις μερες ηταν γνωστη). Στη συνεχεια,αυτη η αποψη του Σημιτη εκδηλωθηκε και ως κυβερνητικη πολιτικη. Ως αντιδραση,η Εκκλησια διοργανωσε 2 μεγαλα συλλαλητηρια , στα οποια διατρανωθηκε η αντιδραση της για την καταργηση της αναγραφης θρησκευματος στις ταυτοτητες. Διοργανωσε επιπλεον ,ενα ατυπο δημοψηφισμα με συλλογη υπογραφων κατα της καταργησης. Τη συλλογη εκανε ως εξης: ορισε μια περιοδο οπου κανεις πηγαινε στην ενορια της περιοχης του και δηλωνε σε ενα ψηφοδελτιο αν ειναι υπερ η κατα της καταργησης. Μαζευτηκαν 3 εκατ υπογραφες κατα της καταργησης υποχρεωτικης αναγραφης-η εστω υπερ της προαιρετικης αναγραφης. Ο Χριστοδουλος τα πηγε στον ΠτΔ (τοτε ο Στεφανοπουλος) λεγοντας του, ειτε να συμμορφωθει με την λαικη ετυμηγορια, ειτε να διενεργησει ο ιδιος δημοψηφισμα. Ο ΠτΔ ακολουθωντας το γραμμα του Σ για τη διενεργεια δημοψηφισματος αρνηθηκε(και μπραβο του). Η επομενη κυβερνηση ειχε προεκλογικα-αλλα και ως αντιπολιτευση- υποσχεθει την προαιρετικη αναγραφη,πραγμα που ομως δεν τηρησε. Η καταργηση ειχε οριστικα επελθει.

3. **Μεταβολη / αποβολη πεποιθησεων οποτεδηποτε και ανεξαρτητως συχνοτητας**

⁷ απτεται στο Filioque(=και εκ του Υιου εκπορευομενο)

4. Δικαιωμα να αναπτύσσει κανείς τις αποψεις του και μαλιστα με οποιοδηποτε τροπο

5. Δικαιωμα συνεταιριζεσθαι για θρησκευτικους σκοπους . Με ποιον τροπο; Απο τη στιγμή που οι θρησκευτικές οργανώσεις αποτελούν ΝΠΙΔ οι επιλογες είναι οι εξής: α) αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία, β) σωματείο, γ) ίδρυμα. Ωστόσο προκειται για μορφες «στεγνες», δεν ταιριαζουν με τη θρησκευτική λογική. Υπηρεξε εντονη συζητηση για τη δημιουργία νομικής μορφής που θα ταιριαζε περισσότερο στην θρησκεία και στις αντιλήψεις που αυτή πρεσβεύει.

Ετσι,μετα απο πολλά χρονια διαβουλεύσεων, με τον **ν 4301/2014** δημιουργήθηκε για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη το Εκκλησιαστικό ή Θρησκευτικό ΝΠΙΔ⁸ . Πάντως ο νομος δεν απέκλεισε τις άλλες δυνατότητες (ένα θρησκευτικό πρόσωπο να γίνει σωματείο, ίδρυμα κτλ.). Ο νομος δηλαδή δεν κατηγγησε τις ήδη υπάρχουσες νομικές επιλογες, απλως κατοχυρωσε μια νεα ,που προσιδιαζει περισσότερο στις θρησκευτικές ανάγκες. Η αναγνώριση των ΘΝΠΙΔ είναι επίσης δικαστική.⁹

ΠΡΟΣΟΧΗ:

1. Εκκλησία της Ελλάδος
2. Μουφτείες
3. Ισραηλίτες

ΝΠΔΔ

18/10/2018

6. **Ιση μεταχείριση όλων ανεξαρτητως θρησκευματος (# Σ33).** Η νομολογία έχει διατυπώσει την άποψη ότι δεν πρέπει να αναγράφεται το θρησκευμα στα δημοσια έγγραφα, καθώς δεν είναι επιτρεπτό αυτό να αποτελεί πχ κριτήριο πρόσληψης δημοσίου υπαλλήλου . Φαινομενικά, ξεκίνα εδώ η συζητηση μεταξύ της αντιφατικότητας των Σ13,14 και του Σ33. Η θεωρία για τις αντισυνταγματικές διατάξεις του συνταγματος φυσικά δεν γίνεται δεκτή (βλ και Συνταγματικό Συμβούλου)· αυτό που πρέπει να γίνεται είναι *πρακτική εναρμόνιση* μεταξύ φαινομενικά συγκρουομένων διατάξεων. Κάθε άποψη από τις 3 παρακάτω σχετική με την άρση της διαφοράς μεταξύ αυτών των διατάξεων έχει και τα αντιστοιχα συνταγματικά εριδομενα επιχειρηματα (πχ το Σ33 ειδικό εναντι του Σ13, αρα και υπερισχυον), και όλα είναι λογικά. Η συζητηση ωστόσο έχει ακόμη μόνο θεωρητικό-φιλολογικό ενδιαφέρον, καθώς δεν έχει ανακυψει στην πράξη.

Σ33: Ορκος ΠτΔ. Εξαίρεση από τη μη αναφορά θρησκευματος, λόγω του θρησκευτικού ορκου που επιτάσσει το άρθρο. Έχουν διαμορφωθεί οι εξής άποψεις σχετικά με το αν μπορεί ο ΠτΔ να είναι άλλοθρησκος ή να δώσει άλλου τύπου ορκο:

Α) Πρέπει οπωσδήποτε να είναι Χ.Ο.

Β) Αρκει να είναι απλως Χριστιανος

Γ) Αναλογική εφαρμογή της διατάξης για τον ορκο των Βουλευτών (στην τιμή και στην υποληψη)

Στο δικαστήριο υπάρχει η δυνατότητα ορκου, τόσο θρησκευτικού , όσο και ορκου στην τιμή και στην υποληψη. Οι κληρικοί δεν ορκίζονται στο Ευαγγέλιο αλλά δίνοντας *διαβεβαίωση (=ορκο) στην ιερωσύνη τους.*

⁸ 3 θρησκευτικά ΝΠ μαζί κάνουν 1 εκκλησιαστικό ΝΠ.

⁹ Δεν προκειται πάντως για νέα μορφή ΝΠ, ένδιαμεση του ΝΠΔΔ και του ΝΠΙΔ. Αποτελεί υποκατηγορία ΝΠΙΔ.

Οι μοναχοι ομως,ορκιζονται καταρχην κανονικα,καθως ο μοναχος δεν ειναι κληρικος,δεν εχει την «ιερωσυνη»¹⁰. Τα ιδια ισχυουν και για τον ορκο ενωπιον ειρηνοδικη η συμβολαιογραφου.

Προσφατα βγηκε αποφαση που απερριψε την εγκυροτητα ενορκης βεβαιωσης κληρικου, επειδη ειχε ορκιστει «με το χερι στο Ευαγγελιο»,πραγμα που ΔΕΝ προβλεπεται ουτε ειναι επιτρεπτο. Οι κληρικοι ακολουθουν συγκεκριμενο τροπο ορκου: ειτε στην ιερωσυνη τους, ειτε με πολιτικο ορκο¹¹.

Η Εκκλησια ειναι ιδιαιτερα ελαστικη στο θεμα του θρησκευτικου ορκου του ΠτΔ και των βουλευτων, ειναι για εκεινη μια «ανεξοδη» παραχωρηση,λογω του οτι **η ορθοδοξη πιστη δεν τον προκρινει,δεν τον επιτρεπει ουτως η αλλως.**

7. Θρησκευτικη Εκπαιδευση

α)Ιδρυση θρησκευτικων εκπαιδευτηριων

β)Θρησκευτικη διαπαιδαγωγηση-συναντα ως οριο το 16Σ: επιτρεπεται η εξαιρεση μαθητων απο προσευχη,αγιασμο,διδασκαλια θρησκευτικων. Η νομολογια με τις δυο τελευταιες αποφασεις της διατυπωσε την αποψη οτι ,ευθεως εκ του Σ προκυπτει ο χριστιανικος προσανατολισμος του μαθηματος των θρησκευτικων(Σ3), και οποιος θελει μπορει να απεχει(εναρμονιση με Σ16)

8. Απαγορευση καταναγκασμου σε πραξεις/παραλειψεις αντιθετες με το θρησκευτικο δογμα

(προσοχη ειδικα εδω στους φραγμους/πχ εμβολιασμος,καυση νεκρων που επιβαλλονται σε ολους για λογους δημοσιας υγειας μπορει να επιβληθουν, ομως ειναι αντισυνταγματικο αν δεν υπαρχει αντιστοιχη δικαιολογητικη βαση που να αποτελει επιτρεπομενο φραγμο

25/10/2018

Το 2006 ιδρυθηκε νομοθετικα ενα ΝΠΙΔ με την ονομασια «Διοικουσα Επιτροπη ισλαμικου τεμενους Αθηνων» και ασχολειται με οσα σχετιζονται με τη διοικηση και τη λειτουργια του ισλαμικου τεμενους. Επιλεχθηκε ορισμενος χωρος για την ανεγερση ισλαμικου τεμενους στην περιοχη του Βοτανικου. Ο χωρος ανηκε στο Υπ Εθνικης Αμυνας και συγκεκριμενα στο Ναυτικο. 12 χρονια αργότερα δεν εχει ολοκληρωθει η ανεγερση λογω του οτι ειχε να αντιμετωπισει πολλες προσφυγες, τόσο για την τηρηση περιβαλλοντικων ορων,οσο και για λογους θρησκευτικους. Η αποφαση που εδωσε μια διεξοδο ηταν η 2399/2014 ΣτΕ. Κατα της ανεγερσης ειχαν προσφυγει φορεις, ιδιωτες και εκπροσωποι της εκκλησιας. Το ΣτΕ εκρινε **αβασιμες** τις αιτιασεις των προσφευγοντων.

Οι κυριες ηταν:

1.η παρεκκλιση απο τις διαταξεις που ισχυουν γενικως για την ιδρυση θρησκευτικων χωρων ετεροθρησκων,που ρυθμιζεται απο ειδικο νομο του 1938(παραβιαση αρχης θρησκευτικης ελευθεριας)

2.θα γινοταν η ανεγερση με αποκλειστικη κρατικη χρηματοδοτηση,πραγμα που δεν γινεται ουτε για τις υπολοιπες θρησκευτικες κοινοτητες ουτε για την ορθοδοξη εκκλησια(παραβιαση αρχης θρησκευτικης ισοτητας) .

Το ΣτΕ απαντησε οτι η ανιση μεταχειριση αυτη δικαιολογεται απο την εννοια του δημοσιου συμφεροντος και συγκεκριμενα απο το μεγαλο πληθος μουσουλμανων που

¹⁰ Ο μοναχος γινεται τετοιος με απλη θρησκευτικη τελετη, ενω ο κληρικος χειροτονειται

¹¹ Εφημεριος=κληρικος που ασκει τα καθηκοντα του σε συγκεκριμενη ενορια. Οι εφημεριακες θεσεις ειναι συγκεκριμενες,δεν ειναι ολοι οι κληρικοι και Εφημεριοι

κατοικούν στην Αττική και έχει την ιδιομορφία ότι δεν είναι συμπαγής ομάδα αλλά σύνολο από ετεροκλήτες μεταξύ τους ομάδες (πχ Σηίτες, Αλεβίτες κ.α.)·επιπλέον είπε ότι σκοπός ήταν ο κοινός χώρος λατρείας,που με προγραμματισμό ωραρίου θα χρησιμοποιούταν εκ περιτροπής από όλους. Σχετικά με τη χρηματοδότηση απάντησε ακόμη ότι ειδαίλως τα χρήματα θα χορηγούνταν είτε από τη Σαουδική Αραβία, είτε από την Τουρκία, που όμως πληττονται από εξτρεμιστές. Για να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος χρηματοδότησης από εξτρεμιστές, δικαιολογείται η χρηματοδότηση από την ελληνική πολιτεία.

Προηγουμένως οι μουσουλμάνοι δεν μπορούσαν να πετύχουν να πάρουν την άδεια ανέγερσης τεμενους,είτε για λόγους ασφάλειας είτε για άλλους,μέχρι που στο τέλος σταμάτησαν να κάνουν αιτήσεις και δημιούργησαν αυτοσχέδια τζαμί σε πολυκατοικίες. Υπάρχουν τέτοια σε παρα πολλές περιοχές της Αθήνας και ιδίως της Δυτικής Αττικής, η αστυνομία τα γνωρίζει ,ομως ελλείψει άλλου χώρου λατρείας δεν επεμβαίνει. Η λειτουργία αυτών των χώρων είναι (θεωρητικά) παράνομη. Τιθεται το ερώτημα αν θα ήταν προσφορότερο να αδειοδοτηθούν οι ήδη υπάρχοντες χώροι,αντί να δημιουργηθεί νέος.

Fun fact: Υποτιθεται σε 9 μήνες θα έχει ολοκληρωθεί το εργο...

Την ανέγερση του τεμενους αναλαμβάνει Επιτροπή 7μελής , αποτελούμενη από 5 κρατικούς αξιωματούχους και 2 εκπροσώπους ισλαμικών σωματείων,που διορίζονται από τον Υπουργό Παιδείας. Το κράτος έχει πλήρη έλεγχο της διαδικασίας και δεν έχουν λόγο οι μουσουλμάνοι επί της ουσίας για τη διοίκηση και τη λειτουργία του χώρου τους. Ακόμα και το πρόγραμμα ιεροπραξιών θα βγαίνει η διοίκουσα επιτροπή και όχι οι ίδιοι οι μουσουλμάνοι. (Αυτό το παραδοξο δεν προβλήθηκε ως λόγος ακύρωσης από κανέναν) Εν τέλει,Πρακτικά ασφαλέστερη να εφαρμοστεί αλλά και πιο αποδοτική για την ίδια τη μουσουλμανική κοινότητα ,θα ήταν η νομιμοποίηση των ήδη λειτουργούντων παρανομών τζαμι και στη συνέχεια ,αν είναι προσφορο το εδαφος να ανεγερθεί και το ισλαμικο τεμενος.

Φράγμοι Θρησκευτικής ελευθερίας

Όπως όλα τα δικ/τα έτσι και αυτό υποκειται σε περιορισμούς εκ του Σ.

1.Εννοία γνωστής θρησκείας: για να απολαμβάνει μια θρησκεία το δικαίωμα της στη θρησκευτική ελευθερία πρέπει να είναι γνωστή. Την έννοια δεν οριοθετεί το Σ,τη διαπλάση της έννοιας έχει κάνει το ΣτΕ.

2.Το δικαίωμα αυτό δεν πρέπει να αντικείται στη δημοσία τάξη και στα χρήστα ήθη(στη δημοσία τάξη έχει νομολογηθεί ότι περιλαμβάνονται και οι Ιεροί Κανόνες της Εκκλησίας)

3.Υποχρέωση εκπλήρωσης των καθηκόντων εναντί του κράτους και τηρησης των νόμων

4.Προσηλυτισμός (απαγορεύεται από το Σ όσο και εκειδικευεται από ειδικό ποινικό νομο)

Ειδικότερα:

1.Γνωστή θρησκεία-->Κρίνεται με βάση τη δημοσία τάξη : η έννοια περιλαμβάνει και τα χρήστα ήθη και αφορά στις θρησκευτικές ,κοινωνικές ,οικονομικές ,πολιτικές κτλ αντιλήψεις που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένο τόπο σε δεδομένη χρονική στιγμή. Προκειται για έννοια μεταβαλλομένη. Αφορά επίσης το μέσο λογικό άνθρωπο και με βάση αυτό το κριτήριο εξετάζει την εκάστοτε υπόθεση ο δικαστής. Ο όρος «επικρατούσα θρησκεία» δημιουργεί συνταγματικό τεκμήριο, για όποιον χρησιμοποιήσει την έννοια. ΑΠ 17/2008: Στην έννοια της δημοσίας τάξης περιλαμβάνονται και οι κανόνες της ορθόδοξης εκκλησίας. Αυτό διατυπώθηκε λόγω αλλοδαπής δικαστικής απόφασης(αμερικανικής), σύμφωνα με την οποία αναγνωριζόταν η υιοθέτηση ενός παιδιού από ορθόδοξο επίσκοπο. Όταν αυτός πέθανε ,είχε μεγάλη περιουσία ακίνητη. Οι επίσκοποι δεν κληρονομούνται όπως οι μοναχοί,αλλά με βάση τις διατάξεις του ΑΚ. Όταν απεβίωσε είχε ως πλησιέστερους συγγενείς 3 αδερφία. Με βάση την εξ αδιαθέτου διαδοχή καθώς δεν υπήρχε διαθήκη έπρεπε να μοιραστεί η περιουσία. Ο θετός γιος έστειλε εξωδικο στους αδερφούς, υποστηρίζοντας τη θέση του ως μοναδικός κληρονόμος. Τέθηκε ζήτημα αν η απόφαση του αμερικανικού δικαστηρίου έχει εκτελεστικότητα στην ελληνική έννομη τάξη. Ο συγκεκριμένος κληρονόμος ήταν επίσκοπος και προερχόταν από την τάξη των μοναχών. Όταν κανείς γίνεται μοναχός αποποιείται τα εγκόσμια,δεν είναι η αποστολή του να θρεφεί παιδιά και να έχει την τυπική κοινωνική ζωή,έχει διαφορετική αποστολή και υπακούει στον Ηγούμενο. Συναγεται λοιπόν από τους κανόνες της εκκλησίας η απαγόρευση κοσμικών μεριμνών και φροντίδων και άρα εξ αυτού του λόγου δεν μπορεί να υιοθετηθεί. Επομένως θεωρήθηκε η υιοθέτηση ως μη γενομένη. Πατώντας πάνω σε αυτό,ο ΑΠ και με το επιχείρημα ότι οι κανόνες της εκκλησίας(εν προκειμένω σχετικά με την υιοθέτηση από μοναχό) συναποτελούν τους κανόνες δημοσίας τάξης **δεν** έκανε δεκτή την εκτελεστικότητα της απόφασης του αμερικανικού δικαστηρίου στην Ελλάδα.

30/10/2018

3.Υποχρέωση εκπλήρωσης των καθηκόντων εναντί του κράτους και τηρησης των νόμων: Καθήκον στράτευσης→ Χαρακτηριστικό παράδειγμα μη συμμόρφωσης προς τα καθήκοντα εναντί του κράτους ήταν οι «αντιρρησίες συνείδησης», δηλαδή όσοι τεκμηριωμένα εκφράζουν αντιρρηση να φέρουν όπλα κυρίως για λόγους θρησκευτικούς,αλλά και φιλοσοφικούς,ιδεολογικούς κτλ.

Η υποχρέωση για στρατιωτική θητεία προβλέπεται στο **Σ4.6**. Ο τρόπος συμβολής στην άμυνα της χώρας δεν προσδιοριζόταν άμεσα στο Σύνταγμα. Έτσι βρήκαν θεμελίωση τα επιχειρήματα των «αντιρρησιών συνείδησεως». Στην αναθεώρηση του 2001, η εισαγωγή της ερμηνευτικής δηλώσης περί εναλλακτικής θητείας επιβεβαίωσε την ήδη υφιστάμενη από το 1997 θεωρία για το ζήτημα. Η δυνατότητα αυτή προστέθηκε στο ίδιο το γράμμα του Σ με ερμηνευτική δήλωση και προβλέπεται η ειδικότερη ρύθμιση της με νόμο.

Σύμφωνα με τον ισχύοντα νόμο, η εναλλακτική θητεία είναι 2πλάσια της κανονικής,εκπληρώνεται σε ΝΠΔΔ και ιδίως σε φορείς κοινωνικής ωφέλειας **πχ** Δήμος, Γηροκομείο,Ίδρυμα άπορων. Ο τόπος παροχής των υπηρεσιών δεν μπορεί να ταυτίζεται με τον μόνιμο τόπο διαμονής του.

Δεδομένου ότι και η ΕτΕ είναι οργανωμένη ως ΝΠΔΔ , οι αντιρρησίες μπορούν να υπηρετήσουν και εκεί. Ωστόσο η ΕτΕ τίθεται εναντί στη ρύθμιση. Χαρακτηριστική είναι η υπόθεση στην οποία ο οικείος Μητροπολίτης,μόλις πληροφορήθηκε την υπηρεσία αντιρρησία συνείδησεως στην περιοχή του Αιγίου έσπευσε να τον στείλει σε περιοχή εκτός της δικαιοδοσίας του,λόγω της αντιθέσης του με τον θεσμό.

Λήψη απόφασης για εναλλακτική θητεία: Απο τον Υπουργό Εθνικής Αμυνας, με τη βοήθεια 5 μελών Συμβουλίου αποτελούμενου από 2 μέλη ΔΕΠ (με αντικείμενο φιλοσοφικό, κοινωνιολογικό, πολιτικών επιστημών), 2 μέλη του στρατού και 1 μέλος από το ΝΣΚ. Στην πράξη βεβαία, συχνά δεν παρίστανται όλα τα μέλη της Επιτροπής αλλά τα 3 (απουσία μελών ΔΕΠ). Η συγκροτηση αυτή έχει κριθεί εν τοις πράγμασι νομιμή από το ΕΔΔΑ (Παπαβασιλακής και λοιποί κατά Ελλάδα/2016), όμως όχι εξασφαλιστική της αμεροληπτικότητας. Η Διοίκηση δεν συμμορφώθηκε στην απόφαση του ΕΔΔΑ και έτσι το ΣτΕ αναγκάστηκε να νομολογήσει εκ νέου για το συγκεκριμένο θέμα.

Εν γενει, στην πράξη έχει αναπτυχθεί πλούσια νομολογία από το ΣτΕ- και παρατηρείται μεγάλη περιπτώσιολογία- ιδίως αναφορικά με υποθέσεις Μαρτυρών του Ιεχωβά.

Σχετικά με την στρατιωτική υπηρεσία σε άλλη χώρα, το ΣτΕ έχει νομολογήσει υπέρ της δυνατότητας απαλλαγής από την κανονική στρατιωτική θητεία κατά την επιστροφή στην Ελλάδα, στο πλαίσιο ανάπτυξης της προσωπικότητας.

Παντως σε κάθε περίπτωση η αντιρρηση πρέπει να είναι τεκμηριωμένη και συγχρονως να ελέγχεται η σοβαρότητα των προβαλλομένων λόγων. Απαιτούνται επίσης και έγγραφα τεκμηρία όπως για παραδειγμα έγγραφο βαπτίσεως, για την αποδείξη του θρησκευματος του αιτουμένου απαλλαγής.

Παρατήρηση που ειπώθηκε στο πλαίσιο συζητήσης για τη συμμορφωση με τους νόμους: Το 2006 επετραπή με νόμο η καύση των νεκρών και το δικαίωμα καύσης παρέχεται σε οποιονδήποτε ανεξαρτητως θρησκείας. Ωστόσο ως σήμερα δεν υπάρχουν αποτεφρωτήρια στην Ελλάδα, οπότε η καύση είναι αδύνατη εντός της χώρας. Αυτό δεν σημαίνει ότι η ΕτΕ δεν μπορεί να απαγορεύει την καύση, εφόσον η κάθε θρησκεία διέπεται από το δικό της δόγμα και τους δικούς της κανόνες.

6/11/2018

ν.4301/2014 -Θρησκευτικά και εκκλησιαστικά ΝΠΙΔ

Κατ' αρχήν το ζήτημα οργάνωσης σε ΝΠΙΔ άνοιξε η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία στην Ελλάδα. Η οργάνωση σε ΝΠΔΔ κατά τη γνώμη της έχει προνομία, όμως συνεπαγεται και κρατικό έλεγχο και ανελευθερία δράσης.

Ο νόμος δεν εισάγει τρίτη κατηγορία ΝΠ (οι κατηγορίες είναι 2: ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ). Και τα ΘΝΠ απιτελούν ΝΠΙΔ. Αυτό το -φαινομενικώς *suī generis*- ΝΠ ικανοποιείται μερικώς με όσα προσφέρει η σωματειακή οργάνωση, αλλά επιθυμεί να περιεχει και ρυθμίσεις που ξεφεύγουν από αυτήν και ταιριαζουν περισσότερο με το θρησκευτικό του χαρακτήρα.

Αίτηση οργάνωσης σε ΘΝΠΙΔ

1. Δικαστική απόφαση 1 μέλους 1δίκειου της έδρας του υπο σύσταση ΝΠ, με τη διαδικασία *εκουσίας δικαιοδοσίας*
2. Κοινοποιείται προ 15 ημερών στον εισαγγελέα πρωτοδικών και στον υπ παιδείας και θρησκευμάτων
3. *Τι περιλαμβάνει η αίτηση; :*
 - α) υπογραφή από 300 άτομα-μέλη της ίδιας γεωγραφικής περιοχής
 - β) υποβολή «ομολογίας πίστωσης»¹²
 - γ) πλάνο που περιλαμβάνει τα μέλη της Δ του συγκεκριμένου ΝΠΙΔ, στα οποία οπωσδήποτε περιλαμβάνεται ο θρησκευτικός λειτουργός της συγκεκριμένης

¹² κείμενο που περιλαμβάνει τις γενικές αρχές που χαρακτηρίζουν και προσδιορίζουν τη συγκεκριμένη θρησκεία

θρησκευτικής κοινότητας. Στη ευχερεία της κοινότητας καταλείπεται το ποιος θα είναι αυτός, πώς εξελεγή κτλ. Πρέπει πάντως να συνυποβιβάζονται τα έγγραφα που αποδεικνύουν αυτή την ιδιότητα.

δ) καταλογο με τους χώρους λατρείας που χρησιμοποιεί ήδη/θα χρησιμοποιεί η αιτούσα

4. εφόσον προσκομισθούν τα απαραίτητα έγγραφα και δεν αντικείται το ΘΝΠ στη δημοσία τάξη.

Πολλές κοινότητες έχουν εκμεταλλευτεί την δυνατότητα του νόμου για οργάνωση σε ΝΠΙΔ, όπως οι Μαρτυρές του Ιεχωβά, οι Παλαιοημερολογίτες κ.α. Απορρίφθηκε η αίτηση των δωδεκαθειστών λόγω ασαφείας.

Οι διατάξεις για τα σωματεία εξακολουθούν να ισχύουν παράλληλα και πολλές από τις θρησκευτικές κοινότητες που δεν μπορούν για αντικειμενικούς λόγους να υπαχθούν στις διατάξεις αυτού του νόμου, επιλέγουν την οργάνωση σε σωματείο. Έχει κριθεί ότι δεν ταιριάζει στο θρησκευτικό χαρακτήρα μιας οργάνωσης η μορφή του σωματείου, ωστόσο καμία οργάνωση δεν εμποδίζεται να επιλέξει αυτή την οδό. Άλλωστε χρειάζονται μόνο 20 άτομα.

3 ΘΝΠ μαζί = 1 Εκκλησιαστικό ΝΠ

*αυτό σημαίνει 3x300=900 άτομα

**δεν υπάρχει περιορισμός τοπικός για τη συζευξη των 3 ΘΝΠ σε 1 ΕΝΠ

v.590/1977

Συστήματα :

1. ΕΝΩΣΕΩΣ : α)ιεροκρατία β)πολιτειοκρατία(νόμος κρατούσης πολιτείας)

2.ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΣ: α)ομοταξία:ισοτιμία β)χωρισμού: πλήρους ή ήπιου¹³

1833: Ανακήρυξη της υπάρξης Ελλαδικής Εκκλησίας επίσημως. Ως τότε ανήκε στο Οικ.Π. Μετά τη δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους υπήρχε παγίο αίτημα δημιουργίας ανεξάρτητης Εκκλησίας, το οποίο ανέλαβε να πραγματοποιήσει ο Μαυροέρ (μέλος αντιβασιλείας και καθηγητής νομικής σχολής Μοναχού, προτεστάντης, με πολιτειοκρατική αντίληψη για τις σχέσεις Κράτους Εκκλησίας). Ο διαχωρισμός έγινε χωρίς την εκ των προτέρων έγκριση του Οικ.Π. Για αυτό χαρακτηρίστηκε πραξικοπηματικός ο χαρακτηρισμός της ελλαδικής εκκλησίας ως ανεξάρτητης. Το 1850 αποκαταστάθηκε η κανονικότητα: Το Οικ.Π. *ΑΝΑΚΗΡΥΞΕ* (=ex nunc) με σχετική πράξη του την αυτοκεφαλία της ελλαδικής εκκλησίας. *Η πράξη αυτή μνημονεύεται ρητά και στο Σ3.* Το Οικ.Π. έδωσε την αυτοκεφαλία υπό έναν πολύ ουσιώδη όρο, ο οποίος όμως μόλις δύο χρόνια αργότερα καταστρατηγήθηκε και καταστρατηγείται μέχρι σήμερα. Ο όρος ήταν ότι η εκκλησία θα δρᾷ μὲν ὡς αυτοκεφαλὴ, *ἀλλὰ θὰ εἶναι καὶ ἀνεξάρτητὴ ἀπὸ καθεῖς κρατικῆς ἐπεμβάσης.*

¹³ ευμενής αντιμετώπιση της εκκλησίας από το κράτος (ευμενής ουδετερότητα). Τέτοιο μοντέλο ακολουθούν οι ΗΠΑ και η Γερμανία.

Η Αλβανία είναι το μόνο κράτος που στο Σ της το 1976 έθεσε την αθεία ως υποχρεωτική για τους πολίτες. Δεν επιτρέπεται να έχουν καμία θρησκεία. Αυτό σήμερα έχει αλλάξει.

Στην Κύπρο εκκλησία και κράτος είναι πλήρως διαχωρισμένα, η εκκλησία δραστηριοποιείται πλήρως ανεξάρτητα, χρησιμοποιώντας την ίδια περιουσία της για να πληρώνει τους λειτουργούς. Δραστηριοποιείται ακόμη και στο χρηματιστήριο, καθώς παράγει δική της μπίρα.

8/11/2018

{Καποια σχολια σχετικά με την υπο συζητηση συμφωνια διαχωρισμου Κρατους –Εκκλησιας

1845 : Το κρατος αναλαμβανει τη μισθοδοσια του κληρου,οχι ομως στο συνολο της

2004: το κρατος αναλαμβανει εξ ολοκληρου τη μισθοδοσια του κληρου και μαλιστα και στα Δωδεκανησα,Κρητη κτλ που δεν ανηκουν στην εκκλησια της Ελλαδος. Στη συνεχεια ανεληφθη και η μισθοδοσια των Μητροπολιτων¹⁴.

2018: Η συμφωνια αναφερεται σε διαχωρισμο με την ΕτΕ,οχι ομως και για τα Δωδεκανησα και Κρητη,ουτε εξειδικευει τι θα γινει με τους Μητροπολιτες. Το Πατριαρχειο δεν εχει ερωτηθει για το περιεχομενο της συμφωνιας. Ο Πατριάρχης εχει συντονιστικο ρολο στις διαφορες εκκλησιες. Για να νομιμοποιηθει μια αποφαση της ΕτΕ πρεπει να υπαρχει και η συμφωνη γνωμη του Πατριαρχη}

Βασικη αρχη εκκλησιαστικης Διοικησης: η μεταβολη των πολιτικων οριων πρεπει να προκαλει αναλογη προσαρμογη στην εκκλησιαστικη δομη.

πχ 1864 ενσωματωση Επτανησων: επεφερε το 1866 ενωση με την ΕτΕ. Το ιδιο εγινε το 1882 στη Θεσσαλια και σε μερος της Ηπειρου.

Το ιδιο θα ανεμενε κανεις και απο τις λεγομενες Νεες χωρες¹⁵ το 1912-1913. Το 1922 λογω της ανταλλαγης των πληθυσμων ενα μεγαλο μερος Ελληνων Χριστιανων ηρθε στην Ελλαδα και το ποιμνιο του ΟικΠ μειωθηκε. Κυριως λογω της ΜΑ καταστροφης δεν ακολουθηθηκε η ιδια πρακτικη ενσωματωσης, κι ετσι παρα την ενσωματωση στην ελληνικη επικρατεια ,εκκλησιαστικα δεν αφομοιωθηκαν απο την ΕτΕ.

Σε αυτες τις περιοχες υιοθετηθηκε ενα μορφωμα: το 1928 με την οικουμενικη πραξη του 1928(που ρητα αναφερεται στο Σ3, οπως και η πραξη¹⁶ του 1850) ρυθμιστηκε το καθεστω των παραπανω περιοχων μεσω παραχωρησης της Δ τους και μονο στην ΕτΕ και μαλιστα «επιτροπικως»¹⁷. Το ΟικΠ κρατησε για τον εαυτο του τη θρησκευτικη/πνευματικη εποπτεια με το σκεπτικο οτι η κατασταση που ειχε διαμορφωθει ειναι προσωρινη και μολις το επιτρεψουν οι συνθηκες θα επανενταχθουν οι Μητροπολεις αυτες εκει που ανηκαν. Η παραχωρηση αυτη εγινε υπο 10 προυποθεσεις,που τεθηκαν απο το ιδιο το Πατριαρχειο.

Μια εξ αυτων ειναι οτι το ΟικΠ κρατα για το ιδιο το μνημοσυνο του Οικουμενικου Πατριαρχη.

προσοχη: μνημοσυνο ειναι η δυνατοτητα στη Θεια Λειτουργια να μνημονευεται το ονομα του Πατριαρχη. Για αυτο το λογο στις ελληνικες εκκλησιες ακουγονται μονο τα ονοματα των Μητροπολιτων της εκαστοτε περιοχης η του Αρχιεπισκοπου.

ΙΣΙ : Ιερα Συνοδος Ιεραρχιας --> ολοι οι μητροπολιτες(82) της Ελλαδος,ανωτατη διοικητικη αρχη
ΔΙΣ: Διαρκης Ιερα Συνοδος --> την αποτελουν 12 Μητροπολιτες και 1 ο Αρχιεπισκοπος(ως προεδρος της)=13. Ειναι οργανο που κατα καποιο τροπο συνεδριαζει διαρκως και λειτουργει ως εκπροσωπος της ΙΣΙ. Εχει ενιαυσια θητεια,προφανως ο Αρχιεπισκοπος παραμενει σταθερα ως Προεδρος.

¹⁴ Ανηκουν σε αλλη βαθμιδα οχι στον κληρο

¹⁵ Ηπειρος(εως Αρτα),Μακεδονια,Θρακη, νησια ΝΑ Αιγαίου

¹⁶ αλλιως αναφερεται και ως «τομος». Σε καθε περιπτωση προκειται για πατριαρχικα κειμενα

¹⁷ προσωρινα

Η προϋποθεση που εθεσε το ΟικΠ και απασχολησε περισσότερο τη νομολογια και τη θεωρια ειναι η εξης:

Οι Μητροπολιτες πρεπει να μετεχουν στην ΔΙΣ ισομερως = 6 Μητροπολιτες ανηκουν στην Αυτοκεφαλη ΕτΕ και 6 στις Νεες Χωρες .

Προκειται για απαραβατο ορο της πραξης του 1928,που εχει δημιουργησει πληθωρα ερμηνευτικων προβληματων.

Κριτηριο για την επιλογη των Μητροπολιτων ειναι τα πρεσβεια της Αρχιεροσυνης.¹⁸ Φυσικα δεν ειναι αναγκαιο οτι αυτοι ειναι και σε ηλικια οι μεγαλυτεροι. Μπορει να συμβαινει μπορει και οχι,αναλογως ποτε χειροτονηθηκε ως Επισκοπος(χρονος χειροτονιας#ηλικια).

Ολοι ωστοσο συμφωνουν οτι ο ορος αυτος μνημονευεται συνταγματικα(Σ3-πραξη του 1928),αρα δεν μπορει ο νομοθετης να προβλεψει κατι αντιθετο(αν το κανει,ο νομος θα ειναι αντισυνταγματικος).

Το γιατι θεωρεται οτι μονο αυτος ο ορος προβλεπεται στο Σ ,πρεπει κανεις να ανατρεξει στις συζητησεις δημιουργιας του Σ1975 για να το κατανοησει.

20/11/2018

Βαπτιση --> Εισοδος --> Τριπλη καταδυση κατα το προτυπο βαπτισης του Ιησου.

Το συνηθως συμβαινον ειναι σημερα ο νηπιοβαπτισμος. Το νηπιο δεν μπορει να εκφρασει βουληση και τη βουληση αυτη εκφραζει ο νονος η η νονα που εχει ρολο αναδοχου. Καθιερωθηκε τον 5^ο αι.,προκειμενου να περιοριστεί το φαινομενο, να επελθει προωρος θανατος και να μην εχει προλαβει το βρεφος να λαβει τη θεια χαρη του βαπτισματος. Δηλαδη προκειμενου να μην πεθαινουν τα βρεφη αβαπτιστα . Υπαρχει πλεον και η τελετη του «αεροβαπτισματος»,εαν υπαρχει καποιο προβλημα υγειας και δεν μπορει να μπει το βρεφος στο νερο.

ΤΑ 7 μυστηρια της Εκκλησιας :

1. Γαμος
2. Βαπτιση
- 3. Ιεροσυνη(χειροτονια)**
4. Θεια ευχαριστια
5. Εξομολογηση
- 6. Χρισμα**
7. Ευχελαιο

Προσοχη: βαπτιση(ονομα για την εκκλησια) # ονοματοδοσια (ονομα για την πολιτεια, αποτελει διοικητικη πραξη). Το συνηθως συμβαινον ειναι τα δυο να ταυτιζονται, τιποτα ομως δεν εμποδιζει να ειναι διαφορετικα. Το κοινο τους στοιχειο ειναι η δηλωση στο ληξιαρχειο. Στην περιπτωση της βαπτισης δηλωνεται το γεγονος της βαπτισης ,ενω στην ονοματοδοσια δηλωνεται το ονομα. Η δηλωση της βαπτισης μπορει να γινει και μονο με δηλωση του ενος γονεα, ενω της ονοματοδοσιας απαιτειται παρουμεσια και των δυο γονεων ή αν αυτο δεν ειναι εφικτο,να κανει εξουσιοδοτηση ο ενας γονεας στον αλλο. Η επιλογη του ονοματος ανηκει στο στενο πυρηνα ασκησης επιμελειας του προσωπου και για αυτο υφισταται η ρυθμιση. Εαν οι γονεις δεν συμφωνουν , το δικαστηριο μπορει να λυσει το ζητημα με κριτηριο το αληθινο συμφερον του παιδιου.

¹⁸ ποιος ειναι ο παλαιότερα χειροτονημενος Επισκοπος (η αυξουσα σειρα ειναι Διακος-Παππας-Επισκοπος/Μητροπολιτης)

Ιερωσύνη

- Διακονος {1^{ος} βαθμος ιεροσυνης}
- Πρεσβυτερος(παπας){2^{ος} }
- Επισκοπος {3^{ος}}

Η σειρά είναι αξιολογική και υποχρεωτική. Για να διοριστεί σε ορισμένο τοπο ο «υποψήφιος» πρέπει να χειροτονηθεί από τον αντίστοιχο επιχώριο(κατά τοπον) Μητροπολίτη¹⁹.

Δεν υπάρχει συγκεκριμένο χρονικό διάστημα για μεταβολή από τον ένα βαθμό στον άλλο. Για παράδειγμα ο Επισκοπος Περγαμου, Πρόεδρος τότε της Ακαδημίας Αθηνών εισήλθε στις τάξεις του κλήρου σε ηλικία 56 ετών, ως Διακονος. Έπειτα από 1 μέρα έγινε πρεσβύτερος και έπειτα από άλλες 7 έγινε Επισκοπος.

Για τη μεγάλη πλειοψηφία των κληρικών ο 2^{ος} βαθμός της ιεροσύνης είναι το ταβάνι, καθώς για να εισέλθει στον 3^ο πρέπει να είναι αγάμος ή χήρος. Η απόφαση για το αν θα φτάσουν στο 2^ο ή 3^ο βαθμό ιεροσύνης λαμβάνεται από τον wanhabe Διακο πριν από την χειροτονία στον 1^ο βαθμό, λόγω του ότι δεν γίνεται ένας κληρικός να παντρευτεί μετά από αυτήν²⁰. **Δεν αποκλείεται ωστόσο ο πολιτικός γάμος ή το συμφωνο συμβίωσης.** Σχετικά με το διαζύγιο, εάν η συζυγός αποδειχθεί μοιχαλίδα υποχρεούται ο κληρικός να υποβάλει αίτηση διαζυγίου.

Κριτήρια ιερωσύνης :

- a. Άνδρες
- b. Ηλικία(αναλογως)-->Διακος:25 ετών,Πρεσβυτερος:30²¹, Επισκοπος:35

27/11/2018

εξέλιξη μοναχών :

1. Ρασοφορος(μπορεί να απεκδυθεί της ιδιότητας του πριν την κουρά)
2. Ιερομοναχος (δεν μπορεί να αποβάλει την ιδιότητα του ως μοναχος ακόμα και αν το θέλει)

Κάθε μοναστήρι χρειάζεται έναν ιερομοναχο προκειμένου να μπορεί να τελέσει λειτουργία. Οι μοναχοί δεν μπορούν. Τυχαινει να τους ανατίθενται και καθήκοντα εφημερίου ,οταν υπάρχει έλλειψη από παππάδες.

Ποινή αποβολής μοναχικής ιδιότητας

Στο εκκλησιαστικό δικαστήριο δεν υπάρχει προφορική διαδικασία. Η δίκη ξεκινά με αναγνώση όλων των εγγράφων(καταθέσεων και άλλων αποδεικτικών), τα οποία έχουν συγκεντρωθεί κατά την ανακρίση, από τους δικαστές . Μόλις αναγνωσθούν ο κατηγορούμενος καλείται να εκθέσει την άποψή του και ακολουθεί ο δικηγόρος του. Μικρή σημασία έχει η φυσική παρασταση καθώς η απόφαση είναι ειλημμένη σχεδόν ήδη μετά την αναγνώση των εγγράφων. Δεν μπορεί να συμβάλει ιδιαίτερα ο δικηγόρος στην έκβαση της ουσίας της υποθέσης.

¹⁹ **ΠΡΟΣΟΧΗ :** Η λέξη «Επισκοπος» αναφέρεται στον τρίτο βαθμό ιεροσύνης εν γένει. Τα προσωνύμια : Μητροπολίτης, Δεσποτης, Πατριάρχης αναφέρονται ακριβώς στην έννοια του τρίτου βαθμού ιεροσύνης, ανήκουν δηλαδή στην ίδια βαθμίδα, απλώς έχουν μεταξύ τους διαφορές διοικητικής φύσεως που θα αναλυθούν στη συνέχεια.

²⁰ Άρα , μπορεί κάποιος που **είναι ήδη παντρεμένος** να χειροτονηθεί Διακος και στη συνέχεια να ανεβεί στις βαθμίδες. Όμως, απαγορεύεται να τελέσει θρησκευτικό γάμο **μετά τη χειροτονία**. Για αυτό πρέπει να αποφασίσει αν θα παντρευτεί εκ των προτερών. Ο πολιτικός γάμος μπορεί μν να μην απαγορεύεται όπως προειπώθηκε, ας μην ξεχνάμε όμως ότι ο χειροτονημένος αν τον επιλέξει θα έχει προβλήματα με την Εκκλησία, καθώς η τελευταία αναγνωρίζει μόνο τον θρησκευτικό.

²¹ για τις δύο πρώτες κατηγορίες μπορούν σε εξαιρετικές περιπτώσεις να παρακαμφθούν τα ηλικιακά όρια, με απόφαση του κατά τοπον Μητροπολίτη. Στην περίπτωση του Επισκόπου δεν γίνεται σε καμία περίπτωση να παρακαμφθούν, ούτε με την άσκηση εκκλησιαστικής οικονομίας(=παρεκκλίση από τους κανόνες της εκκλησίας) .

Αντίθετα, με άσκηση εκκλησιαστικής οικονομίας μπορεί να ρυθμιστεί το θέμα της κληρονομικής διαδοχής των μοναχών.

Προσοχή: ανεξάλειπτο μοναχικής ιδιοτητας :

επιβολή ποινής εξάλειψης μοναχικής ιδιοτητας # αποβολή απο τη μοναχική ιδιοτητα

Ειδικότερα: Η ποινή δεν σημαίνει αποβολή απο την ιδιοτητα του μοναχου, απλως σταματα να μοναζει στο μοναστηρι που ηταν και συνεχιζει κανονικα τη ζωη του ως μοναχος σε αλλο.

Επισης για την πολιτεια συνεχιζει να αντιμετωπιζεται ως μοναχος παρα την επιβολη της ποινης.

Με τον ιδιο τροπο αντιμετωπιζεται απο την πολιτεια και μοναχος που απο μονος του αποφασιζει να πεταξει τα ρασα και να επιστρεψει στα εγκοσμια. Για να αλλαξει η ιδιοτητα και η αντιμετωπιση απο την ΕτΕ και την πολιτεια ,πρεπει να υπαρξει **αποβολή** .

Εξαίρεση : α)Εαν ο μοναχος θελει να **βγει εκτος ορθοδοξου εκκλησιας**. Μονο σε αυτη την περιπτωση ,και εδραζομενη στο Σ13 , ειναι δυνατη πληρης απομακρυνση και αναγνωριση του απο την πολιτεια ως κανονικου πολιτη.

β)**Αφορισμος** / Ποινή μεγαλου αφορισμου(υπο αυστηρες προυποθεσεις,αιτιες,προκειται για την υστατη ποινή που επιβαλλεται και σε λαικους,κληρικούς) . Ο αφορισμος σημαίνει πληρη αποκοπη απο την Εκκλησια , εξοδο απο την ορθοδοξια.²²Ο δικαστης επιτρεπει την επιστροφη στα εγκοσμια εφ'οσον διαπιστωσει αφορισμο.

Καθαιρεση: Επιβαλλεται σε κληρικούς και ΜΟΝΟ .Αυτο συνεπαγεται οτι μπορεί να επιβληθει και σε ιερομοναχο(=μοναχος+κληρικός μαζί) . Αν επιβληθει στον ιερομοναχο,τοτε αυτος διατηρει την ιδιοτητα του μοναχου, χανει μονο την ιδιοτητα του κληρικου(επιστρεφει δηλαδη στην ταξη απο την οποια προηλθε).

Συστημα Διοικησης Ορθοδοξης Εκκλησιας

Μητροπολιτικο συστημα

Επικεφαλής: Μητροπολιτης = Επισκοπος της Μητερας-Πολεως=Επισκοπος της μεγαλυτερης πολης της επαρχιας

πχ στην Πατρα, ο Επισκοπος Πατρων ειναι και ο Μητροπολιτης της περιφερειας

Στον Μητροπολιτη υποκεινται : οι λοιποι Επισκοποι της περιφερειας. Αυτοι ,δεν ειναι Επισκοποι της μεγαλυτερης πολης.

Αρχιεπισκοπος: Τιτλος που δινεται σε επισκοπες που εχουν ιστορικη αξια

πχ κατα μια εκδοχη η επανασταση ξεκινησε απο την Αγια Λαυρα , ο Επισκοπος των Καλαβρυτων επομενως μπορεί να ονομαστει Αρχιεπισκοπος λογω της σημαινουσας θεσης της περιοχης.

Προκειται εν ολιγοις για τιμητικο τιτλο

Επισκοποι+Αρχιεπισκοποι+Μητροπολιτης= Μητροπολιτικη/Επαρχιακη Συνοδος

Επι της ουσιας ολοι αυτοι ειναι Επισκοποι,εχουν τον τριτο βαθμο της ιεροσυνης. Η διακριση αφορα στη διοικητικη τους μονο θεση μεσα στη διαρθρωση της Ορθοδοξης Εκκλησιας(απο αυτη την αποψη: Μητροπολιτης>Αρχιεπισκοπος).

Απο πλευρας ιερατικου βαθμου παντως μεταξυ τους δεν διαφερουν. Εχουν τον ιδιο βαθμο ιερωσυνης, την αρχιερωσυνη,για αυτο ονομαζονται και Αρχιερεις.

Το 1922, εν μια νυκτι ολοι οι Επισκοποι εγιναν Μητροπολιτες , με αποτελεσμα να υπαρχουν 82 Μητροπολιτες μεχρι και σημερα. Λογω αυτης της εξομοιωσης, προεκυψε ζητημα με τον Επισκοπο

²² Αλλη περιπτωση που η πολιτεια αποφασιζει για την επιστροφη στα εγκοσμια ειναι το αδικομα της **ιεροσυλιας**. Προκειται για διακεκριμενη μορφη κλοπης ,που συνισταται στην αφαιρεση αντικειμενου απο λατρευτικο τοπο ,που ειναι αφιερωμενο στη λατρεια του Θεου. Ο δικαστης εν προκειμενω εξεταζει το δικαιο της εκαστοτε θρησκειας προκειμενου να διαπιστωσει αν το αντικειμενο ειναι πραγματι εκτεθειμενο στο χωρο για τη λατρεια του Θεου και αν εχει τελεστεί οντως ιεροσυλια.Αν οχι , στην περιπτωση της κλοπης,συνεχιζει να εχει την ιδιοτητα του ως μοναχος. Αν το διαπραξει αυτη αφαιρειται..

της Αθηνas καθώς ήταν Επισκοπος της πρωτευουσας του Κρατους. Για αυτο ,προκειμενου να ξεχωριζει πηρε τον τιτλο του Αρχιεπισκοπου. Βεβαια ο τιτλος ειναι κατωτερος του Μητροπολιτη,αλλα αυτο δεν παιζει πλεον ρολο αφου ιερατικά ολοι αυτοι ανηκουν στην ιδια βαθμιδα.

Ο Αρχιεπισκοπος Αθηνων ειναι και Μητροπολιτης και Επισκοπος της Αθηνas. Δεν εχει δικαιοδοσια περαν της Επισκοπης της Αθηνas ,πρεπει να παρει αδεια πχ για να τελεσει λειτουργια σε αλλη Επισκοπη. Ωστοσο λεγεται **«και πασης Ελλάδος»** επειδη ειναι Προεδρος των 2 μεγαλων διοικητικων οργανων της Εκκλησιας , της ΔΙΣ και της ΙΣΙ.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ: Οι διαποιμενοντες(=επικεφαλεις)μητροπολεων της ΕτΕ--> συνολο **82** ,οσες και οι Μητροπολεις,που εχουν:

1. Νομιμα εκλεγει , συμφωνα με τον ν.590/1977
2. Χειροτονηθει στον τριτο βαθμο ιερωσυνης(αρχιερωσυνη) με κανονικο τροπο(χειροτονια συμφωνα με τους κανονες της Εκκλησιας)
3. Εγκατασταθει στη θεση τους με π.δ.
4. Να μην εχουν απωλεσει την ιδιοτητα του Επισκοπου με οποιοδηποτε τροπο. Δηλαδη, να ειναι *εν ενεργεια* Επισκοποι

Αρμοδιότητες: Εχουν **αποκλειστικο** χαρακτηρα(δεν μπορει να τις αναλαβει αλλο οργανο) *πχ* αναδειξη Αρχιεπισκοπου Αθηνων και Μητροπολιτων ανα την Ελλαδα

ΣΥΓΚΛΗΣΗ(# Συγκροτηση): Ο τροπος και ο χρονος που συνεδριαζει η ΙΣΙ.

- ❖ Τακτικη : 1/10 καθε ετους επεिता απο προσκληση (χωρις αυτη ωστοσο να ειναι απαραιτητη) και διαρκει μια εβδομαδα.
- ❖ Εκτακτη:
 - a. Με αποφαση Αρχιεπισκοπου με αναφορα του εκτακτου θεματος στην ημερησια διαταξη
 - b. εκλογη Μητροπολιτη (ωστοσο αυτο γινεται και με τακτικη) ,αναλογως του χρονου που χηρευει ο μητροπολιτικος θρονος

29/11/2018

(Ηρθε Παπας)

Πρεσβυτερος :βαθμιδα κατωτερη του Επισκοπου

Ο νομικος ορος του πρεσβυτερου ειναι ο **Εφημεριος**, που σημαινει απλως την επιβλεψη ενος χωρου ,δεν ειναι αμιγως θρησκευτικος ορος. Ο Εφημεριος εχει σχεση μισθοδοσιας με την Εκκλησια και το ελληνικο δημοσιο.

Το 1945 αρχισε να συζητειται η μισθοδοσια , ως τοτε το εισοδημα ερχοταν απο συνεισφορες των πιστων κατα βαση σε ειδος. Δεν υπηρχε κεντρικη υπηρεσια μισθοδοσιας. Με τον ν. 536/1945 οι Εφημεριοι *ανα την Ελλαδα*(δηλ και Κρητη,νεες χωρες κτλ) αναγνωριζονται απο την Πολιτεια . Στον αριθμο (που ισχυει μεχρι και σημερα) ειναι κοντα στις 10.000.

Ειναι οι Εφημεριοι δημοσιοι υπαλληλοι;

Εξεταζουμε πρωτα αν υπαρχουν ασυμβιβαστα με την ιδιοτητα αυτη:

Για να ειναι κανεις δημοσιος υπάλληλος πρεπει να εχει την απολυτη υποταγη στη διοικητικη λειτουργια του Κρατους.

Οι κληρικοι εχουν ως κορυφη την ΕτΕ και οχι το Δημοσιο.

Η δημοσιουπαλληλικη σχεση ειναι βασισμενη στο διπολο προσφορα-ανταποδοση. Αυτο το διπολο δεν ισχυει στους κληρικούς. Δεν προκειται για αντιπαροχη. Αυτο ενδεχομενως θα μπορουσε να χαρακτηρισει τη μισθοδοσια ως σιμωνια²³,θα εμπορευματοποιουσε και θα χαρακτηριζε ως αντιπαροχη τα ιερα μυστηρια και ολες τις αλλες πνευματικες εργασιες του εφημεριου. Ο μισθος που παρεχεται στοχευει στον **βιοπορισμο** του εφημεριου, δεν προκειται για αντιπαροχη.

Η ρυθμιση του 1945 προεκυψε ως αναγκη λογω της Μικρασιατικης καταστροφης,καθως η Εκκλησια εδωσε μεγαλο μερος της περιουσιαις της στο Δημοσιο για να τη διαχειριστη. (οχι πολυ σημαντικα →) Νεος νομος του 1952 εμμεσως αποδεχεται την απορροφηση του 96% της εκκλησιαστικης περιουσιαις απο το Δημοσιο. Το 1968 καταργηθηκε η ειδικη εισφορα που ειχε θεσπιστει το 1945. Το 2004 καταργηθηκε και το 35%. Το 2011 επειτα απο τις πρακτικες των προηγουμενων ετων,το Κρατος καταφερε τελικα να ταυτισει την ιδιοτητα του Κληρικου με αυτη του δημοσιου υπαλληλου. Αυτο ενισχυθηκε με :

- ✓ τη δημιουργια ειδικου ταμειου μισθοδοσιαις τους
- ✓ την επεκταση με ΚΥΑ των ρυθμισεων που ισχυουν για τους δημοσιους υπαλληλους και στους κληρικούς.

Αργοτερα το 2011 με νεο νομο οι κληρικοί εντασσονται στο ενιαιο μισθολογιο των δημοσιων υπαλληλων,καταργειται το ΤΑΚΕ²⁴ και το 2013 εντασσονται στην ενιαια αρχη πληρωμων,με αποτελεσμα να μισθοδοτουνται πλεον οπως καθε δημοσιος υπαλληλος.

**Σημειωση : Πλεον διασωζεται το 4% της Εκκλησιαστικης περιουσιαις , για την οποια ομως δεν υπαρχουν οι τιτλοι κυριοτητας. Για να διασωθει πρεπει να την αναγνωρισει το κρατος ως εκκλησιαστικη περιουσια. Αυτο ειναι το μειζον που διακυβευεται · στο πλαισιο αυτης της κουβεντας ξεκινησε και η συζητηση για εξοδο των κληρικων απο τη μισθοδοσια του Δημοσιου(το οποιο ωστοσο μαλλον αποτελει δευτερευον μπροστα στο μεγεθος της εναπομεινουσας περιουσιαις. Η ΕτΕ θελει να προλαβει τη δημιουργια κτηματολογιου(υποτιθεται θα ολοκληρωθει το 2020) και να επιτευξει συμφωνια εστω 50%-50% με συμμετοχο το Κρατος, ωστε να μην χασει τις εκτασεις της ολοκληρωτικα. Διαφορετικα αυτες θα καταχωρηθουν στην κυριοτητα του Δημοσιου κατα 100%.*

4/12/2018

(λειπει τακτικη συγκληση ΙΣΙ)

Εκτακτη συγκληση ΙΣΙ απο ΔΙΣ :

(Η ΔΙΣ αποτελειται απο 12+1)

Πραξη του Προεδρου της (Αρχιεπισκοπος)

Αιτηση (κοινη+ενιαια) απο το 1/3 των εν ενεργεια Μητροπολιτων =28

Απορριπτικη αποφαση επι αιτησεως της ΔΙΣ απο την ΙΣΙ: πληρως αιτιολογημενη και εντος 15 ημερων υλοβολη νεας αιτησης. Επι της δευτερης αιτησεως πρεπει να συγκεντρωνεται παλι το 1/3 των εν ενεργεια Μητροπολιτων (minimum). Ειναι αδιαφορο αν θα ειναι οι ιδιοι που υπεγραψαν την πρωτη αιτηση,αρκει να ειναι το 1/3(=28 Μητροπολιτες) .

Τι γινεται αν ο Αρχιεπισκοπος παρα τη δευτερη νομοτυπη και εμπροθεσμη αιτηση και παλι δεν καλει ΙΣΙ;

²³ Αδίκημα προβλεπομενο απο τους εκκλησιαστικους κανονες,συμφωνα με το οποιο τιμωρεται η πληρωμη κληρικων για τελεση πνευματικων λειτουργιων και εν γενει εργασιων (πχ ευχελαιο)

²⁴ Ταμειο Ασφαλισης Κληρικων Ελλαδος: Τα χρηματα του ταμειου μεταφερθηκαν στο συνολο τους στο ΙΚΑ, επροκειτο για πολυ μεγαλο ποσο που απορροφησε με το κλεισιμο του ΤΑΚΕ το Δημοσιο. Οι κληρικοί αρχισαν να υπαγονται στον ΕΟΠΥΥ και να εχουν εν γενει καλυψη ομοια με αυτη των λοιπων δημοσιων υπαλληλων.

Ο Αρχιεπίσκοπος υποχρεούται πλέον να συγκαλέσει λόγω της εντασεως του αιτηματος και της νομοτυπης ασκησης του. Εάν δεν το κάνει, η δικονομική προστασία έρχεται μέσω της **παραλειψης οφειλομενης νομιμης ενεργειας**. Ωστόσο αυτό απαιτεί χρονικό διάστημα που δεν εξυπηρετεί το σκοπό του εκτακού αιτήματος της ΔΙΣ. Προκειται βεβαίως για θεωρητικό ερώτημα καθώς το ζήτημα ποτέ δεν φτάνει ως εκεί. Μετά την πρώτη απορριπτική και την υποβολή της δεύτερης ο Αρχιεπίσκοπος συνηθώς θα συγκαλέσει. Αλλιώς, για να μην φανεί ότι είναι «υποτελής» στη ΔΙΣ, περιμένει λίγο καιρό μετά το δεύτερο αίτημα χωρίς να απαντήσει, και στη συνέχεια καλεί ΙΣΙ για άλλο δικό του ζήτημα· στην εκτακή αυτή ΙΣΙ εισάγει «παρεμπιπτοντως» και το αίτημα της ΔΙΣ.

Απαρτία εκτακής ΙΣΙ:

50+1 : λήψη απόφασης με απόλυτη πλειοψηφία (εκτός αν ο νόμος ορίζει άλλη αυξημένη πλειοψηφία /απαρτία, πχ εκλογή Αρχιεπισκόπου Αθηνών)

~υπάρχει κανονισμός που προβλέπει λεπτομερώς τις φάσεις και στάδια λειτουργίας της ΙΣΙ, από τον τόπο και χρόνο συγκλήσης μέχρι τη συζήτηση (δεν χρειάζεται να το ξέρω)~

{ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

1) Η **ΙΣΙ**/82 Μητροπολίτες σε σταθερή συνθεση και η **ΔΙΣ**/13 με εναλλαγή είναι πλήρως διαχωρισμένα όργανα. Η βασική διαφορά τους είναι η αριθμητική.

2) Στη συνταγή οι Μητροπολίτες δεν βγαίνουν, καθώς είναι καταρχήν ισόβια η θέση τους, εκτός από πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις που προβλέπει ο νόμος και θα αναλυθούν σε επόμενο μάθημα (πχ παραίτηση λόγω ηλικίας, σοβαρού προβλήματος υγείας) }

ΔΙΑΡΚΗΣ ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Συγκλήση:

- **Τακτική** : Τρίτη-Παρασκευή²⁵ τις 2 πρώτες εβδομάδες του μήνα (εκ του νόμου). Την 3^η εβδομάδα συνεδριάζει όχι ως διοικητικό όργανο, αλλά ως εκκλησιαστικό δικαστήριο.
- **Εκτακή**: 1. Με απόφαση του Προέδρου
2. Με απόφαση 7 Μητροπολιτών

Η Εκτακή μπορεί να γίνει και δια περιφοράς, δηλαδή όταν οι Μητροπολίτες βρίσκονται σε διακοπές ή είναι πολύ εκτακό το ζήτημα και δεν προλαβαίνουν να συναντηθούν, η γραμματεία τους τηλεφωνεί και τοποθετούνται δια τηλεφώνου προκειμένου να ληφθεί η απόφαση πχ θάνατος πρώην Μητροπολίτη Αττικής Παντελεήμονα και τρόπος κηδείας του.

Απαρτία:

8 (εκτός αν ορίζεται αλλιώς)

λήψη αποφάσεων με απόλυτη πλειοψηφία

Συμμετοχή :

Υποχρεωτική.

Καμπέταται με αίτημα του απόντος και απόφαση της ΔΙΣ επί τουτού. Εάν προκειται για μόνιμο κωλύμα, θα πρέπει να απαλλαχθεί. Εάν το κωλύμα λάβει χώρα εντός του πρώτου εξαμήνου της ενιαυσιας θητείας αντικαθίσταται από άλλο Μητροπολίτη. Η αναπλήρωση γίνεται από τον επόμενο στη σειρά στα Πρεσβεία της αρχιερωσύνης, από το ίδιο κλήμα. Εάν ανήκει πχ στις Νέες Χώρες πρέπει και ο νέος να ανήκει στις Νέες Χώρες, προκειμένου να μη διαταρασσεται καθόλου η

²⁵ Δεν ξεκινά από Δευτέρα επειδή την Κυριακή οι Μητροπολίτες βρίσκονται στις Μητροπόλεις τους για τη Θεία Λειτουργία. Έτσι τους δίνεται μια μέρα περιθώριο για να έρθουν στην Αθήνα

ισοτιμία μεταξύ ΕτΕ και Νέων Χωρών. Ο αναπληρωματικός θα συμμετάσχει στις εργασίες της ΔΙΣ μέχρι τη λήξη της περιόδου(πχ Αν αναπληρωθεί 10/2/2019 θα ολοκληρωθεί 31/8/2019).

Αυτομάτα αντικαθίσταται αν επί ένα μήνα ,χωρίς προβολή κωλυματος και τηρηση της παραπάνω διαδικασίας , δεν παρίσταται. Εκεί ξεκινά ζήτημα τυχόν ευθύνης του και διατήρησης της θέσης του στο Μητροπολιτικό θρόνο, επειδή θεωρείται ότι τα διοικητικά καθήκοντα είναι *συμφυτά* με την μητροπολιτική ιδιότητα και άρα εξίσου σημαντικά με τα λοιπά.

Ο συνηθέστερος λόγος κωλυματος είναι το γήρας και τα θέματα υγείας.

Τρόπος:

1/Φανερή ψηφοφορία-σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψηφος του Προέδρου

2/Μυστική –επί ισοψηφίας ,καταρχήν η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Αν και πάλι προκύψει ισοψηφία,το θέμα αποσυρεται,δεν ξανατιθεται και επανέρχεται στο μέλλον.

18/12/2018(Ηρθε παπας)

(εντός υλης αλλά όχι πολύ σημαντικό)Εφημεριοι: Τους διορίζουν οι Μητροπολίτες

α) τακτικοί --> οργανική θέση , πρέπει να είναι εγγαμοί βάσει του νομού.Ratio η προασπίση των συμφερόντων των οικογενειών.

β) προσωρινοί--> πληρωση κενών θέσεων λόγω μακράς ασθένειας του τακτικού,λόγω υπαρξής θεσμού ιεροκρηκας²⁶. Μπορούν να είναι εγγαμοί η αγαμοί. Εάν προσωρινός εγγαμός κατέχει για 5 χρόνια στη θέση,μονιμοποιείται αυτομάτως εκ του νομού(προστασία οικογενείας). Ο αγαμός αντίθετως παραμένει προσωρινός μέχρι της απολύσεως του από το Μητροπολίτη.

Δικαιολογητικά:

- ✓ Αντιγραφο ποινικού μητρώου (όχι διαπραγή εγκλημάτων που αποκλείουν από καταληψη θέσης στο δημόσιο ή στην εκκλησία)
- ✓ Απολυτήριο στρατού(όλοι πρέπει να υπηρετήσουν εκτός των μοναχών του Αγίου Όρους)
- ✓ Αποδεικτικό σπουδών (υπάρχουν πληθυσμιακά όρια για το διορισμό,πχ σε πόλη 40.000 δεν μπορεί να στείλουν αποφοίτο λυκείου/δεν υπάρχει τέτοιο όριο στην παραμεθόριο)
- ✓ Αποδεικτικό ότι ο πρεσβύτερος και η σύζυγος²⁷ βρίσκονται στον πρώτο γάμο
- ✓ Κανονική συμμαρτυρία = κάποιος που έχει το δικαίωμα να τελει εξομολογήσεις ,δίνει τη συγκατάθεση του ότι ο υποψήφιος είναι σε θέση να λάβει το λειτουργήμα,επειτα από εξομολόγηση που διενεργεί
- ✓ Βεβαίωση της σύζυγου ότι επιθυμεί να γίνει πρεσβύτερος ο άντρας της- αποφυγή κλονισμού του γάμου
- ✓ Πιστοποιητικό πρωτοβάθμιας επιτροπής γιατρών (όπως στους δημ υπαλλήλους)

Αρχιμανδριτής: ιερομοναχός(αγάμος)που όταν λειτουργεί φοράει σταυρό και επιγονατίο

Πρωτοπρεσβύτερος: εγγαμός πρεσβύτερος που όταν λειτουργεί φοράει σταυρό και επιγονατίο

Δες από το βιβλίο : μεταθέσεις, απωλελημμένη χειροτονία (κάποιος χειροτονείται χωρίς να έχει προσδιοριστεί στην προκήρυξη η συγκεκριμένη θέση σε συγκεκριμένο ναό-τέτοια χειροτονία είναι αντικανονική)

²⁶ ιεροκρηκας= σε περιοχές που για λόγους μορφωτικού επιπέδου ο πρεσβύτερος εκεί δεν καλύπτει τις ανάγκες, διορίζεται ιεροκρηκας για σύνολο περιοχών και πηγαίνει από τη μια στην άλλη

²⁷ η σύζυγος επίσης πρέπει να είναι χριστιανή ορθόδοξη,να βρίσκεται στον πρώτο της γάμο. Οι προϋποθέσεις πρέπει να ισχύουν τόσο πριν τη χειροτονία όσο και κατά τη διάρκεια της θητείας

Μετακίνηση χωρίς τη θέληση του πρεσβυτέρου συμβαίνει όταν:

- ο Μητροπολίτης διαπιστώσει ότι η παρουσία πρεσβυτέρου δημιουργεί διαφορές και εντάσεις εντός της ενορίας. Πριν τη μεταθεση ο Μητροπολίτης οφείλει να καλέσει σε απολογία (Σ20) ,στη συνέχεια κάνει προταση στη ΔΙΣ και αυτη παιρνει την αποφαση. Υπαρχει οριο στις μεταθεσεις κατ ετος για να μην καταχραται το δικαιωμα του ο Μητροπολιτης. Η υποχρεωτικη μεταθεση δεν αποτελει ποινη αλλα **διοικητικο μετρο**.
- Όταν υπάρχει τελεσιδικη αποφαση εκκλησιαστικου δικαστηριου . Η υποχρεωτικη μεταθεση αποτελει **ποινη**.

Λογοι απωλειας της εφημεριακης ιδιοτητας²⁸:

- Παυση ή αργια μεγαλυτερη του 1 ετους
- Όταν καποιος ειναι δημ υπαλληλος και η μεταθεση του ως δημ υπαλληλου τον εμποδιζει να ασκει τα καθηκοντα στην ενορια που ειναι διορισμενος παο την εκκλησια
- Αρνηση μεταθεσης
- Ο Μητροπολιτης διαπιστωνει λογους υγειας που εμποδιζουν τον εφημεριο να συνεχισει να εκτελει το λειτουργημα του
- Προσωπικοι λογοι που οδηγουν σε υποβολη παραιτησης
- Αποφαση εκκλησιαστικου δικαστηριου ακομη και μετα τη συνταξιοδοτηση (η ιδιοτητα της ιεροσυνης παραμενει ισοβιως)

(ξεκινανε παλι τα σημαντικα →)

Ποιος διοικει την ενορια:

- 1) Το εκκλησιαστικο συμβουλιο Ο Προεδρος του διακρινεται απο τον προισταμενο του ναου . Συμμετεχουν και 4 λαικα μελη εκλεγμενα απο το μητροπολιτικο Συμβουλιο με προταση του Μητροπολιτη(ειθισται ο Μητροπολιτης να ζητα και τη γνωμη του εφημεριου για την επιλογη τους) . Αρα σε μια ενορια που μπορουν να λειτουργουν max 5 εφημεριοι,μονο 1 συμμετεχει στη Δ.
- 2) Το μητροπολιτικο συμβουλιο.Ρυθμιζεται με τον κανονισμο 263/2014. Ειναι 7μελες με προεδρο τον Μητροπολιτη. Μετεχει και ενας δικηγορος ή συνταξιουχος δικαστικος. Επιπλεον ενας πτυχιουχος ΑΕΙ η ΤΕΙ οικονομικων επιστημων (σσ οικονομολογος) και 2 εκκλησιαστικοι συμβουλοι απο τις τοπικες ενοριες. Το συμβουλιο εχει 3ετη θητεια,ολα τα μελη διοριζονται με πραξεις του Μητροπολιτη. Τουλαχιστον 48 ωρες πριν ,πρεπει να εχει γινει κοινοποιηση συγκλησης .
Αρμοδιότητες : 1/διοικηση ΝΠ μητροπολεως (ισολογισμο,μισθοδοσια,υπηρεσιακο συμβουλιο κ.α.) 2/ διοικηση ενοριων (οι ενοριες δεν εχουν αυτοτελεια στην πραγματικοτητα καθως χρειαζονται εγκριση για να περασουν τις αποφασεις τους απο το Μητροπολιτικο Συμβουλιο -αν και ειναι αυτοτελη ΝΠΔΔ) . Το Μητροπολιτικο δεν κανει μονο ελεγχο νομιμοτητας αλλα και ουσιας .

20/12/2018

Εκλογη Αρχιεπισκοπου (τροπο εκλογης απο βιβλιο,ειναι και **sos)**

Μολις ολοκληρωθει , επερχεται το Μηνυμα, δηλαδη η ειδηση της εκλογης του αρχιεπισκοπου, γνωστοποιειται στον υποψηφιο απο την ΙΣΙ. Την ιδια στιγμη ενημερωνεται επισημως και ο Υπ. Παιδειας και Θρησκευματων ανεξαρτητως αν παρισταται στην εκλογη, γιατι πρεπει εντος 5 ημερων να εκδωσει π.δ. αναγνωρισης του νεου Αρχιεπισκοπου απο την Πολιτεια,με υπογραφη

²⁸ ΠΡΟΣΟΧΗ: διατηρει την ιεροσυνη

ΠτΔ. Προκειται για την τελευταία πράξη της *συνθετής διοικητικής ενεργείας αναδείξης του Αρχιεπισκόπου*. Εν συνεχεία εμφανίζεται ενώπιον του ΠτΔ και του Υπουργού ο νεός Αρχιεπίσκοπος και δίνει τη διαβεβαίωση.

Διαβεβαίωση=ορκομωσία

Διεβεβαιώνει ουσιαστικά ότι θα τηρεί και θα σεβεται τους κανόνες της Πολιτείας και της Εκκλησίας. Η διαβεβαίωση και για το αυτονοητο, δηλαδή και για τους κανόνες της Εκκλησίας έχει τη σημασία της θέσης του ΠτΔ ως θεματοφυλάκα της τήρησης των εκκλησιαστικών νομών. Από εκκλησιαστικής πλευράς η αναδείξη ολοκληρώνεται με την ενθρόνιση (τελετή κατά την οποία ο Αρχιεπίσκοπος καθέται στον Μητροπολιτικό θρόνο και φοράει τα αντιστοιχά ενδύματα+μητρα).

Υπάρχει περίπτωση Αρχιεπίσκοπος να φορεσει τη μητρα για πρώτη φορά κατά την εκλογή του;

Ναι, Αν έχει εκλεγεί απευθείας από τον κατάλογο των προς αρχιερατείαν εκλογίμων, στον οποίο δεν είναι εγγεγραμμένοι Μητροπολίτες αλλά όσοι είναι εν δυνάμει Μητροπολίτες. Τότε, είναι δυνατόν ένας πρεσβύτερος να ενδυθεί τα αρχιερατικά αμφία και να φορεσει την αρχιερατική Μητρα για πρώτη φορά κατά την εκλογή του. Προκειται βεβαίως για εξαιρετικά σπάνια περίπτωση.

Αναδείξη Μητροπολίτη

8/1/2019

Οι τρόποι αναδείξης Μητροπολιτών στην ΕτΕ, βάσει ν.590/1977:

1) Μεταθεση (=κατάσταση/εγκατάσταση). Κατ' αρχήν οι κανόνες της Εκκλησίας δεν το επιτρέπουν ή μάλλον το επιτρέπουν υπό προϋποθέσεις αυστηρές και συγκεκριμένες και μόνο προς όφελον της Εκκλησίας. Η πρακτική επιτρέπεται μόνο κατ' εξαίρεση (κατ' οικονομία) γιατί το ότι έχουν εκλεγεί σε συγκεκριμένη Μητρόπολη σημαίνει ότι την έχουν νυμφευθεί. Αρα κατ' αρχήν δεν μπορούν να την εγκαταλείψουν, όπως δεν μπορεί να λυθεί κατά τους κανόνες της Εκκλησίας το μυστήριο του γάμου. **!Η εφαρμογή της οικονομίας δεν δημιουργεί ούτε ερμηνευτικό ούτε νομολογιακό δεδικασμένο !** Για να ενισχυθεί ο εξαιρετικός χαρακτήρας της διαδικασίας ο νόμος προβλέπει αυστηρές προϋποθέσεις, σχετικές με την ολως αυξημένη απαιτούμενη απαρτία για τη λήψη της απόφασης μεταθέσης. Την τελευταία μέρα της ΙΣΙ αποφασίζεται αν ο θρόνος που έχει χηρεψει θα πληρωθεί με μεταθεση ή εκλογή. Για μεταθεση απαιτείται πλειοψηφία 2/3 των παρόντων. Για την επιλογή του προσώπου που θα μετατεθεί θα πρέπει και στη 2^η ψηφοφορία να συγκεντρωθεί η ίδια αυξημένη πλειοψηφία των 2/3 των παρόντων. Αν σε 1 από τις 2 ψηφοφορίες δεν πληρωθεί ο αριθμός η μεταθεση αναβάλλεται. Ακόμη, θα πρέπει ο μετατεθειμένος να είναι ήδη 5 χρόνια Μητροπολίτης και να μην έχει μεταφερθεί άλλη φορά. Η τελευταία μεταθεση έγινε το 2004, και μετατεθήκε ο Ανθίμος από την Αλεξανδρουπόλη στη Θεσσαλονίκη. Όταν γίνεται μια μεταθεση, είναι προφανές ότι η Μητρόπολη από την οποία φεύγει ο Μητροπολίτης χηρεύει.

* Πάντως έχω στο νου μου ότι :

~ η μεταθεση δεν έχει δυσμενή διάσταση, μόνο θετικό προσημο

~ στην πράξη πρώτα αποφασίζουν ποιος θα μετατεθεί και μετά αν θα μετατεθεί.

2)Εκλογή :

-απο καταλογο των προς αρχιερατειαν εκλογιμων

- οι *καθοιονδηποτε τροπο* σχολαζοντες Μητροπολιτες(=συνταξιουχοι,αποσυρμενοι για οποιοδηποτε λογο απο το Μητροπολιτικο θρονο,συνηθως λογω παραιτησης/λογοι υγειας,γηρατος,αλλο σοβαρο λογο) αφενος, και αφετερου οι βοηθοι επισκοποι ²⁹.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο καταλογος προς εκλογη περιλαμβανει εν δυναμει Μητροπολιτες κληρικούς,οχι Μητροπολιτες:«οσοι ειναι υποψηφιοι για να γινουν Μητροπολιτες» , δεν ειναι ηδη. Εαν ειναι ηδη διαγραφονται απο τον καταλογο.

3προσωπος καταλογος(προβλεπεται απο το νομο): περιλαμβανει τους 3 επικρατεστερους υποψηφιους απο την πρωτη ψηφοφορια. Στη συνεχεια ακολουθει νεα ψηφοφορια, αυτος που συγκεντρωνει τις περισσοτερες ψηφους γινεται Μητροπολιτης. Αν υπαρξει ισοψηφια ειτε στην πρωτη ειτε στη δευτερη φαση, προκρινεται ο υψηλοτερος σε βαθμο *πχ βοηθος επισκοπος> αρχιμανδριτης*. Αν ειναι ομοιοβαθμοι, προκρινεται ο αρχαιότερος. **Αυτο ισχυει μονο στην περιπτωση εκλογης Μητροπολιτων . Στην εκλογη Αρχιεπισκοπου, στην ισοψηφια, η λυση ειναι η κληρωση.**

Με την εκλογη του «νικητη» γινεται αναγγελια της εκλογης με το μικρο « Μηνυμα» στην αιθουσα συνεδριασεων (Στη Μονη Ασωματων Πετρακη πισω απο τον Ευαγγελισμο) .Στη συνεχεια ο εκλεγεις δηλωνει την αποδοχη της θεσης του.

Τελος κατεβαινουν στο παρεκκλησι των Μιχαηλ&Γαβριηλ, οπου γινεται αναγγελια με το μεγαλο μηνυμα και δηλωνεται παλι αποδοχη της θεσης ενωπιον ολων .

Αν ο νεοεκλεγεις δεν ειναι ηδη Επισκοπος(αυτο σημαινει οτι εχει εκλεγει απο τον καταλογο), ακολουθει η χειροτονια του.

Στη συνεχεια ο ΠτΔ εκδιδει πδ. Μετα ο νεος Επισκοπος παει σε Υπ Παιδειας και ΠτΔ και δινει τη λεγομενη *διαβεβαιωση* (ορκιζεται στην Αρχιεροσυνη του) . Ακολουθει η ενθρονιση(=εκκλησιαστικη τελετη κατα την οποια ο νεος Μητροπολιτης ανεβαινει πανω στο θρονο της συγκεκριμενης Μητροπολης. Η διαδικασια γινεται επεिता απο δοξολογια στον κεντρικο ναο της Μητροπολης). Ο Μητροπολιτης εκφωνει τον εκβατηριο /ενθρονιστηριο λογο του (=προγραμματικες δηλωσεις).

*αναδειξη Μητροπολιτων και Επισκοπων της ΕτΕ ανηκουν στην **αποκλειστικη αρμοδιότητα της ΙΣΙ** (οι αρμοδιοτητες της γενικα δεν μας πολυνοιαζουν, αλλα τις αποκλειστικες αρμοδιοτητες πρεπει να τις ξερω)

2 περιπτώσεις απώλειας του θρόνου(περαν παραιτησης εχει ηδη ειπωθει και αλλων που πρεπει να δεις απο βιβλιο)

- ❖ Εαν λαβει την **μοναχικη κουρα μετα την εκλογη του σε Μητροπολιτη**: Επισκοπος Μητροπολιτης μπορει να εκλεγει μονο αγαμος, η σε χηρεια μοναχος (υπο προυποθεσεις διαζευγμενος). Δεν ειναι υποχρεωτικο να ειναι συγχρονως και μοναχος. Μπορει να συμβει αυτο,εφοσον κληρικός δεν εχει λαβει τη μοναχικη ιδιοτητα(αυτο γινεται με την κουρα). Το συνηθες ειναι να εχει την ιδιοτητα του μοναχου. Αν η μοναχικη κουρα επακολουθησει της αναδειξης σε Μητροπολιτη (σπανια περιπτωση),επειδη δεν θελει να συνεχισει να ειναι Μητροπολιτης , συνιστα λογο **απωλειας του Μητροπολιτικου θρονου**. Κανεις μπορει να ειναι ή Επισκοπος ή μοναχος. Δεδομενου οτι Επισκοπος ειναι αυτος στον οποιο υπαγονται πνευματικα

²⁹ κληρικοί που εχουν λαβει τον 3° βαθμο ιεροσυνης, ειναι δηλαδη ηδη Επισκοποι,ηδη Αρχιερεις, οχι ομως Μητροπολιτες. Ο βοηθος επισκοπος δεν μπορει να κανει τυποτα απολυτως χωρις την εγκριση του οικειου Μητροπολιτη.

ολοι οι μοναχοι της περιφερειας του, δεν μπορούν να συντρεχουν στο ιδιο προσωπο και οι 2 ιδιοτητες. Ο θρονος κηρυσσεται σε χηρεια και γινεται η διαδικασία αναδειξης νεου Μητροπολιτη.

- ❖ Εαν ο Μητροπολιτης τεθει σε **διαθεσιμοτητα(6μηνη διαρκεια,αδυναμια ασκησης καθηκοντων,μειωση μισθου-μετα το 6μηνο η ΔΙΣ αποφασιζει ειτε την επιστροφη του Μητροπολιτη ειτε την οριστικη του απομακρυνση απο το θρονο)**: για λογους που αφορουν στο προσωπο του Μητροπολιτη και εφοσον απο την εν γενει συμπεριφορα του απειλится η κοινωνικη ειρηνη και η δημοσια ταξη(αφανης λογος,συνδυαστικος με τους αλλους, ειναι και το συμφερον της εκκλησιας).Προκειται παντως για πολυ αοριστη διατυπωση, που προκαλει προβληματα.

Πχ Υποθεση με τεμαχισμο του σκηνωματος(=ταφος αγιου/ο,τι εχει απομεινει απο το σωμα του) Αγιου Γερασιμου απο τον Προκοπιο το 1983 στην Κεφαλλονια. Ο Προκοπιος αθωωθηκε,ηταν αλλοι οι λογοι που η εκκλησια ηθελε να τον βγαλει απο τη μεση και βρηκε αυτο το τεχνασμα για να τον κατηγορησει. Παρα την αθωωση του η εκκλησια υποστηριξε οτι λογω της αναταραχης που προκληθηκε στην τοπικη κοινωνια θελησαν να τον θεσουν σε διαθεσιμοτητα. Δεν υπηρχε ομως καμια αντιστοιχη διαταξη για να το κανουν. Ετσι το 1983 προβλεφθηκε πρωτη φορα με νομο η ποινη της θεσης σε διαθεσιμοτητα. Ως τοτε ο συγκεκριμενος Μητροπολιτης δεν ειχε παραιτηθει, αλλα μολις ψηφιστηκε η διαταξη το εκανε.

Προκειται για ποινη με γενικολογο περιεχομενο,που εχει μετατραπει σε οπλο στα χερια της Εκκλησιας για να βγαζει απο τη μεση οποιον Μητροπολιτη θελει.

Στη συγχρονη εκκλησιαστικη ιστορια το μετρο εφάρμοστηκε το 2005 στον Μητροπολιτη Αττικής Παντελεημονα Μπεζενιτη που λογω οικονομικων και αλλων(...)υποθεσεων αποφασισε η ΔΙΣ να τον θεσει σε διαθεσιμοτητα και στη συνεχεια να τον αποκαθηλωσει πληρως. Τελικως ο ιδιος πεθανε ως απλος μοναχος και κηδευτηκε ως τετοιος.

Μπορει να εφάρμοσται στον οποιονδηποτε;

Αδυνατο να εφάρμοσται στον Αρχιεπισκοπο,καθως για τη ληψη της αποφασης αποτελειται αιτιολογημενη εκθεση του ιδιου.

10/1/2019

Θεμελιωδη αδικηματα δογματος/εκκλησιαστικα αδικηματα

- 1) Αποστασια= εγκαταλειψη
- 2) Αιρεση= αρνηση θεμελιωδους δογματος της Χριστιανικης Πιστης
- 3) Σχισμα= αποσχιση (διακρινεται σε σχισμα πιστεως και σχισμα διοικησεως/πιο συνηθες)
- 4) Σιμωνια=ασκηση ιερατικων καθηκοντων/εξουσιας επ ανταλλαγματος(δωροδοκια)
- 5) Ιεροσυλια= αποτελει τοσο εκκλησιαστικο αδικημα οσο και αδικημα του κοινου ποινικου δικαιου 374ΠΚ (με αλλη ονομασια). Μπορει να τελεσται και απο λαϊκους. Η εννοια στον εκκλησιαστικο νομικο κοσμο ειναι ευρυτερη αυτης του κοινου δικαιου. Προκειται για την αφαιρεσηπραγματος αφιερωμενου στο Θεο απο **οπουδηποτε**³⁰. Για την Ορθοδοξη Εκκλησια τετοια πραγματα ειναι τα ιερα³¹,δηλαδη

³⁰ Στον ΠΚ το αδικημα εχει στενότερο περιεχομενο, προκειται για αφαιρεση μονο απο τοπο λατρειας(οποιασδηποτε γνωστης θρησκειας) και αφορα μονο στα αντικειμενα που ειναι αφιερωμενα στη λατρεια του Θεου. Τοπος λατρειας ειναι αυτος που οριζει το εσωτερικο δικαιο καθε μιας θρησκευτικης κοινοτητας,το ιδιο και τα αντικειμενα λατρειας. Ο ΠΚ δεν οριζει τις εννοιες.

τα καθιερωμένα, που απέκτησαν αυτή την ιδιότητα με κάποια ειδική τελετή, που συνοδεύεται από αγίο μυρό π.χ.: *ιερός ναός, Αγία Τραπεζα, Δισκοποτήριο*
Τα καθίσματα της Εκκλησίας δεν είναι καθιερωμένα ή καθγιασμένα, αρα δεν είναι ιερά αλλά Αγία (εμμέση χρήση στην πίστη).
Πραγματα που δεν θεωρεί η εκκλησία αφιερωμένα στη λατρεία είναι όσα έχουν για αυτή οικονομική μόνο αξία (π.χ. ενοικίαση διαμερισματος).

Ενδικα μέσα κατ'αποφάσεων εκκλησιαστικών δικαστηρίων

Ν.5383/1932 (νόμος περί εκκλησιαστικών δικαστηρίων)

Ν.590/1977 (καταστατικός Χάρτης)

- 1) Εφεση
- 2) Ανακοπή ερημοδικίας
- 3) Εκκλητο
- 4) Αίτηση αναθεώρησης

{Ειδικότερα: τα πρώτα 2 όπως και στην κοινή δικονομία, για αυτό δεν θα αναλυθούν δες τα λίγο από βιβλίο}

Τα τελευταία 2 αναλυτικά (και **sos**):

Εκκλητο: πράξη 1928, αρχικά μόνο για Μητροπολίτες Νέων Χώρων και μετά επεκταθηκε στους λοιπούς.

Ιδιομορφία ως ενδικο μέσο :

- Προβλεπεται μόνο για Μητροπολίτες (παπας ή διακος δεν μπορεί να το ασκήσει)
- Μόνο για τελεσιδικές αποφάσεις
- Μόνο για ποινές καθαιρέσεως, αργίας, εκπτώσεως από θρόνο (αν πχ σε Μητροπολίτη αποδοθεί ποινή μομφής/επιπληξής, το μέσο δεν μπορεί να ασκηθεί)
- **Ασκήση**: 30 μέρες από την επιδοση της καταδικαστικής στον καταδικασθέντα με καταθεση δικογράφου στη Γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση. Όταν ο Γραμματέας παραλάβει την εκκλητο προσφυγή, ενημερώνει αυθημερόν τον Πρόεδρο της Συνόδου και εντός 30 ημερών διαβιβάζει το φακέλο στο Οικ.Π. Το εκκλητο δικάζεται από το Οικ.Π. (προκειται για ένα από τα προνόμια του Οικ.Π.), που λειτουργεί σαν ένας «τρίτος βαθμός εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας». Η ασκήση δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης, εκτός αν η ποινή που έχει επιβληθεί έχει ως συνέπεια τη χηρεία του θρόνου. Σε αυτή την περίπτωση υπάρχει περιορισμένη αναστολή: δεν μπορεί να ξεκινήσει η διαδικασία εκλογής νέου Μητροπολίτη πριν να περάσει 1 χρόνος από την ασκήση της εκκλητου προσφυγής. Το Πατριαρχείο δικάζει κατά το κανονικό δικαίο και αν κρίνει βασιμή την προσφυγή αναπεμπει στα εκκλησιαστικά δικαστήρια της ΕτΕ για να ξαναδικασουν με βάση τους κανόνες της Εκκλησίας.

Αίτηση αναθεώρησης: οίονει αναιρέση, που ασκείται κατά όλων των αποφάσεων, από όλους, ανεξαρτητως είδους ποινής και θεωρητικά εκδικάζεται από την ΙΣΙ (**διαφορά με εκκλητο**). Όμως ως σήμερα δεν έχει εφαρμοστεί γιατί είναι αδύνατο. Οι λεπτομέρειες του μέσου προορίζονται να καθοριστούν από νέο νόμο, που ως τώρα δεν έχει εκδοθεί.

³¹ Η ορθόδοξη εκκλησία διακρίνει σε δύο κατηγορίες τα πράγματα:

- ✓ Ιερά
- ✓ Αγία : πράγματα που δεν απαιτείται ιερή τελετή γιατί χρησιμεύουν απλώς στη λατρεία του Θεού π.χ. αμφία, εικόνες